

SITUATION

#298

OKTOBER 2022
ÅRGÅNG 27

PRIS: 80 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

S

T

H

L

M

Skyddad identitet
att leva utan att riktigt finnas

ANGELICA ELLIOTT | 3:ANS BUSS – FRÅN SJUKHUS TILL SJUKHUS | REBECKA SANDBERG

Face mist med doft av skärgård

Upptäck skärgården med oss på Waxholmsbolaget. Välj bland 134 öar och njut av naturlig face mist, panoramautsikt och välförtjänt avkoppling. Från den 14:e september ingår resor med oss när du har SL-periodbiljett. Låt oss ta dig ut till naturens alldeles egna spa.

INNEHÅLL

OKTOBER 2022

Angelica Elliott

För två år sedan kom fotoboken *Rågsved*. Förra året tilldelades hon Lennart af Petersens-priset. Nu ställer hon ut ett urval bilder från boken på Stadsmuseet.

MAGNUS SANDBERG

Sidan 14.

MARC FEMENIA

3:ans buss

Från ett av Europas största universitetssjukhus till Stockholms största akutsjukhus är det en dryg mil, förbi 25 hållplatser genom fem stadsdelar – Vasastan, Kungsholmen, Norrmalm, Gamla Stan och Södermalm – och några mindre rattrörelser in i Solna kommun.

Sidan 30.

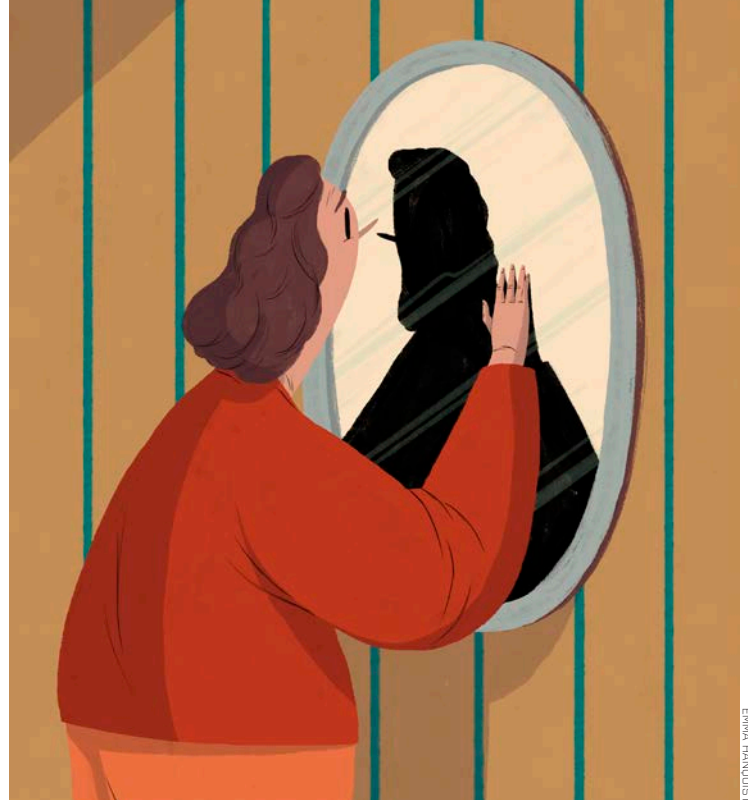
Krönika: Ulf Stolt

Vita Bergens partisaner.

Sidan 13.

Omslag #298

Emma Hanquist
illustrerade
Skyddad identitet.

EMMA HANQUIST

"Livet är extremt jobbigt med skyddade personuppgifter."

Kim utsattes för väldigt grova övergrepp. Hon vittnade i rättegången som fick mannen dömd och följer skyddsprogrammet. "Den här världen är så rörig och svår, men jag är glad att jag lever".

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Brillant

Daniella Dannstedt, bollkalle.

10 Gata fram och tillbaka

Sju brunnars väg, Skogskyrkogården.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären
Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Rebecka Sandberg skivdebuterar,
Elise Lindqvist, Evgit Liv med mera.

48 Dåtid Sthlm

Oktober 1933

GATUPLANET

5 Säljaren

Roland Johansson, Östermalmstorg.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Malte Hagdahl, "mellan Rosenlunds sjukhus och Magnus Ladulåsgatan".

37 I gatuplanet

- Naloxon blir inte receptfritt
- Mind efterlyser människors oro
- Matmissionen öppnar tre nya.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Emma Hanquist, Anneli Hildonen, Marc Femenia, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 101 000 läsare (Orvesto konsument helår 2021) **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2022) ISSN: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION VD** Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387

Adress Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Bankgiro** 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten** Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingemari Olofsson, ingemari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15.15 **Organisationsnummer** 8024 11-1497 **Bankgiro** 5357-3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252

ANNONSERING & PRENUMERATION Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Sousie Saboh, sousie.saboh@mediakraft.se, 073-3109093,

Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post** situationsthlm@flowyinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020

Miljö Plasten runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

441 Tryckark 428

Till dig med en adress. För dom som saknar en.

SBAB stödjer Situation Sthlm på flera sätt i syfte att bidra till en bättre boendesituation för dom tusentals människor som lever i hemlöshet i Sverige idag.

Tack för att du också gör det!

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivverksamhet och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positiv förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Jag har ju gått på Solvalla sen jag var två-tre år."

Roland Johansson

Har du fyllt i säljarenkäten?

– Jag vet inte om jag gjorde det... kanske... jo, det gjorde jag nog. Man fick en tidning när man gjorde det, så det har jag bergis gjort. Nu minns jag.

Kvällstidningen under armen?

– Alltid på en tisdag. Det är sportbilaga, V75 och V76. Jag spelar inte så mycket, jag är mer

intresserad och följer med... Jag har ju gått på Solvalla sen jag var två-tre år, jag har ju varit där i sextiofem år.

Roland Johansson säljer tidningen i närheten av Östermalmstorg, i hörnet Grev Turegatan vid Seven Eleven. Han säger att "damerna på Östermalm är supertrevliga. Och de tycker jag är lite trevlig också".

Situationist "Dela gärna våra inlägg så hjälper du andra att hitta säljare."

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

UR ARKIVET: # 267, DECEMBER 2019

Efter trettio år på gatorna som hemlös, med romaner och en bra kofot i ryggsäcken, är säljaren **Kjell Johansson** på en helt annan plats i livet nu – en egen lägenhet, där han försöker leva sitt liv så gott han bara kan. Regissören **Josette**

Bushell-Mingo sätter upp *Wosa Albert*, **The National Black Theater of Swedens** första produktion. Sextio år av julkalender – hur har den speglat sin samtids normer, tidsanda, språk och moral?

Nyårsdagen är den dag under året då flest människor tar livet av sig, Bagarmossen utvald som försöksstation för plattformbarriärer på perrongen och journalist **Tom Alandh** visar 24 minnesluckor i SVT under månaden.

Boken *Den bråkiga staden* tittar på sex olika ungdomsupplopp i Stockholm under 1900-talet och vad de stod för. Och en miljon LED-ljus dekorerar 40 gator, platser och torg i city.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @Nnonne_6166 **Ni är kämpar allihopa! Eloge till er.**

INSTAGRAM @marycordts **Vad härligt att veta att du har kunnat styra och göra skillnad.**

INSTAGRAM @mia.nyqvist.39 **Kör hårt Johan! Jag känner igen frågan om varför jag säljer tidningen. Den kommer lite då och då.**

INSTAGRAM @Bodil Åhman **Jag tycker det är fantastiskt att det finns den möjligheten att kunna jobba och tjäna en slant, hålla sig – som du berättade – ifrån missbruk.**

@Gert Anderson (via Facebook:

"Jag är bördig ifrån södraste av malmarna sedan artonhundtalet. MEN jag föredrar rock'n'roll!"

Kommentar till förra numrets intervju med Peter och hans gedigna Södermalmsrötter.

Ledare

Skyddad identitet, Rågsved och 3:ans buss

REPORTAGET OM SKYDDAD identitet har vi haft liggande i kuvösen ett tag, i väntan på rätt tidpunkt och tillfälle att publicera. Sedan själva idén föddes har vi diskuterat runt ämnet, benat igenom det och kommit fram till att det är genom att titta på problemen med, och bekymren av, att tvingas skydda sin identitet på någon av de tre sätt man kan göra det, som blir rätt berättelse för oss.

Varför man behöver skydda sin identitet handlar uteslutande om att skydda sig från att utsättas för

våld, eller från hot om våld på olika sätt och av olika anledningar. Hur blir livet för barn till en förälder med skyddad identitet, hur påverkas syskon, föräldrar? Läs Maria Hagströms reportage på sidan 20.

3:ans busslinje är unik i stan – den går genom fem stadsdelar, in i en annan kommun, och från ett av Europas största universitetssjukhus till Stockholms största akutsjukhus.

FOTOGRAF ANGELICA ELLIOTT bearbetade sin pojkvans självmord genom att ta bilder i och på

Rågsved, dit hon flyttat ihop med två kompisar. Efter sju år blev det fotoboken *Rågsved*. Nu ställer hon ut bilder ur boken på Stadsmuseet.

Rebecka Sandberg – hyllad av musikjournalist Jan Gradvall i TV4 för sitt sätt att sjunga country – har döpt debutskivan till sitt eget telefonnummer.

Debatten går vidare – ska dom ersätta de eller dem?

Utmed Sju brunnars väg är gravarna vända i öst- västlig riktning, enligt gammal kristen tradition, för att möta solen och ljuset.

Elise Lindqvist – "Ängeln på Malmskillnadsgatan" – som i 25 år arbetat praktiskt på gatan med att hjälpa kvinnor bort från prostitution, kommer med en bok, *Mod att resa sig*. Och på Liljevalchs ställer man ut om drömmen om evigt liv.

Finns Vita Bergens partisaner?

Ulf Stolt chefredaktör & ansvarig utgivare ulf@situationsthlm.se

Daniella Dannstedt, 14 år och rutinerad bollkalle på Stockholm Open 15-23 oktober.

– **VI BOLLKALLAR SKA** rulla, kasta, springa och hålla koll på poängen så vi vet när det behövs bollar på andra sidan. Att rulla bollen kan vara det svåraste, den får inte studsas. När vi kastar bollen till spelarna ska den studsas en gång.

– Vi är sex bollkallar inne samtidigt på plan, en i varje hörn och två på knä framme vid nät – då har man en liten kudde under ena knät. Den roligaste positionen är väl att vara vid nät när spelarna har sidbyte, då får man ge dem vatten ibland.

– Under en match är vi som två lag som turas om. När det är turnering får bara de bästa bollkallarna vara kvar till finalen.

– Bollkallar kan tappa ut en boll på banan så att spelarna får spela om poängen, eller råka välta en reklamskylt eller röra på sig för mycket. Då säger domaren till. Det är uttagningar innan för att få bli bollkalle i Stockholm Open.

– Vi får inte be spelarna om autografer så länge vi har våra bollkallekläder på oss. Vita shorts, vit piké, vita strumpor och vita skor.

– Jag var bollkalle första gången när jag var nio år. Det bästa med att vara bollkalle är gemenskapen och att man får träffa bra spelare. Under Stockholm Open får vi också väldigt god mat.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

4

olika områden – omvärldsläge, hemberedskap, en introduktion till krisberedskap och totalförsvaret samt information om organisationer som jobbar med krisberedskap – kommer de föreläsningar handla om som Region Stockholm anordnar för att öka kunskapen om krisberedskap.

Om vi ska bli dom med de och dem

SPRÅK I flera årtionden har det debatterats om man ska reformera skriftspråket och att dom kan användas i skriven text i stället för de eller dem. I talspråk säger en majoritet svenskar redan dom. Och ett av de vanliga argumenten i debatten om de eller dem är just att skriftspråket inte ska ligga för långt ifrån talspråket.

På uppdrag av Språktidningen har Novus undersökt hur svenska folket ställer sig till det här med de och dem och dom. Frågan delar svenska folket.

– Debatten handlar inte om att uttradera de och dem ur språket. De som förespråkar en dom-reform vill att i stället att dom ska va gångbart i alla typer av texter, säger Anders Svensson, chefredaktör Språktidningen.

De som är emot en reform anser att svenskan blir nyansfattigare utan de och dem, dessutom blir det ett ingrepp i språket som skulle göra

äldre texter daterade.

– Skälet till att årets debatt blivit så laddad är att de och dem har blivit en symbol för en vårdad och korrekt svenska. När lärare berättar att det

är svårt att lära ut detta i skolan ses det ibland som ett tecken på ett större samhällsproblem, säger Anders Svensson.

ULF STOLT

"Hyresgäster, som vi vet generellt har låg inkomst, det är människor som jobbar i skift. Det är sjuksköterskor, poliser, brandmän. Hur ska man klara en höjning på tio procent?"

Erik Elmgren, Hyresgästföreningen, om att fastighetsägarna vill se en hyresökning med 10 procent.

Metall och textil i centrum

KONSTHANTVERK Med öppna ateljéer, vernissager, utställningar, workshops, föreläsningar, konstnärssamtal, filmvisningar och performance arrangeras Stockholm Craft Week för fjärde gången.

Over sextio konstnärer, gallerier och institutioner medverkar.

– Programmet i år är bjussigt, kaxigt, proffsigt, roligt och politiskt, precis så som det svenska konsthantverket är just nu, säger Vilda Kvist, projektledare för Stockholm Craft Week 2022.

I år är det materialen metall och textil som syns lite extra, bland annat genom Metal Art och Oscar Wall som visar tuftning med tuftpistol.

Stockholm Craft Week drivs av Konsthantverkscentrum tillsammans med Svensk Form och Konsthantverkarna.

ULF STOLT

Nygamal biograf i Spånga

FILM Spånga Folkets Hus har en lång historia av biografvisningar som började redan på 1930-talet. Sedan ett decennium har området däremot saknat en biograf. Men nu öppnar biografen Spånga Folkan.

Den drivs av en ideell "bio-grupp" av filmintresserade människor i närområdet. Här visas allt från gamla klassiker till nya filmer, för barn, ungdomar och vuxna. I oktober visas bland annat *Bränn alla mina brev* och *Dans och lek med Babblarna*.

Spånga Folkan meddelar att det

är helt okej att ta med eget godis, men de har popcorn. Och förmånligt biljettpreis.

Upstarten har stöttats av Stockholms stad, Boverket och Region Stockholm.

MARIA HAGSTRÖM

Ulla Wiggens utställning "Då och Nu" i tunnelbanan tar oss på en 60-årig tidsresa genom konstnärens bildvärld.

ALEXANDER DOLLIN

Ställer ut konst i tunnelbanan igen

KONST "Världens längsta vernissage" arrangeras i tunnelbanan 14-15 oktober. En av konstnärerna är Ulla Wiggen, som blev känd på 60-talet för sina elektronikmålningar. I dag målar hon främst ögats iris.

– Iris-målningarna tror jag de flesta kan fångas av. Man sugns in i dem och de tittar tillbaka.

"Då och Nu" i Gärdets tunnelbana visar 20 målningar från

hennes 60 år långa konstnärskap.

– Bildskärmarna är två gånger två meter, det ska bli spännande att se målningarna på dem. De flesta är mycket mindre i verklighet. Jag är glad över att få visa dem på en sån offentlig plats. Allra bäst vore det om de väcker intresse hos dem som inte är särskilt konstintresserade.

Ulla Wiggens målningar har visats i tunnelbanan en gång

tidigare, när den långa gången mellan de båda City-stationerna invigdes 1975.

– Målningarna saboterades och en blev stulen trots att det skulle vara okrossbart glas. De fick flyttas till Spårvägmuseet.

"Då och Nu" är en del av Region Stockholms satsning "Konstväxlingar" med tillfällig konst på sju tunnelbanestationer.

MARIA HAGSTRÖM

7,51

gånger större risk för en pojke i årskurs 9 att uppvisa ett riskabelt spelande om han debuterat med alkohol, narkotika eller tobak före 14 års ålder, samt använt narkotika någon gång de senaste tolv månaderna, samt snusar dagligen. I gymnasiet årskurs 2 har oddskvoten ökat till 11,2. Enligt CAN:s fokusrapport 15 – "Riskspelande och samband."

79,9

procent, eller närmare bestämt 617 274 personer, röstade i årets kommunalval i Stockholm. I förra valet 2018 var valdeltagande 83,5 procent.

611 339 röster räknades som giltiga, 321 röster från oanmälda partier räknades som ogiltiga, 4 997 blankröster räknades som ogiltiga och 617 övriga röster räknades som ogiltiga.

"Skratt följer regelbundna mönster."

Snart kan chattbotar veta när du kommer att skratta innan du själv vet det, baserat på data från dina ögonrörelser, enligt en avhandling vid Göteborgs universitet.

Sju Brunnars väg, Skogskyrkogården 12.03-12.46

En robotdammsugare, tallar, en gravid kvinna i svarta tights, en grön pall, sjutton björkar, en svart vattenslang, ett stort kopparkar. Och frågan varför nästan alla gravstenar har inskriptionen vänd mot öster.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FRAM OCH TILLBAKA i slänten upp mot Almhöjden driver en ganska bastant och industrimässigt anpassad robotdammsugare. Det står en skottkärra med ett långskaftat redskap liggande i, i öppningen i muren mellan träden. Två män arbetar med något där uppe.

Om man står med ryggen mot dem, på andra sidan Gunnar Asplunds väg som kommer i en mjuk vänstersväng där, sitter det en bockad skylt på höger sida av det gravkvarteret med inskriptionen Sju Brunnars stig.

Sjutton björkar på varje sida utmed stigen. Och någon sorts automatisk

bevattning via en svart slang som ligger dragen längs med träden, och vid varje träd en tunnare, vit slang som i båda ändar är nedgrävd i myllan runt trädens rot.

Sigrid Petterssons gravsten i röd granit, hon dog 16 oktober 1953, har allt mer vikt ner sig och står nu liksom lutad mot en av tallarna.

KVARTER 31. V-GRAVAR. Sju Brunnars Väg. Skylten i metall lite rostig och patinerad, texten på ljusgrön botten, en metallbit välvd som tak över textskylten.

Granar, ganska korta och små, närmast vägen. Stora resliga tallar

mellan dem och längre in och överallt i kvarteren på båda sidor. Jag tänker på Joakim Thåströms låt "Kort biografi med litet testamente": "Snälla ni, sen när det är dag/när mitt nummer kommer upp/inte halvvägs ut till Farsta/inte bland tallarna där ute".

Under ett av träd en mager, grön pall med kryssben och ribbor i sitsen.

En gravid kvinna i svarta tights och vitt linne med jackan öppen och händerna klappande försiktigt på magen, kommer gående i ganska snabb takt, lurar i, blicken rakt fram. Hon svänger vänster in på Vårsolens väg.

Nästan alla gravstenar i kvarteren på båda sidor av vägen är vända i

öst-västlig riktning, enligt kristen begravningstradition.

I ETT AV kvarteren på vänster sida är det planerat för en kommande grav. Det är grävt och ligger dubbla plankor intill varandra runt alla fyra sidor av graven, mellan de översta två plankorna på kortsidorna en brunsvart träplatta som skyddar graven. Bredvid en spetsig markering för graven: plats 41 i kvarter 32.

Kvarter 15, V-gravar. De resliga tallarna och mindre granarna bildar tät häck, halva gatan ligger i skugga. En dam på cykel kommer. Hon stannar till i skuggan och mekar med telefon lite

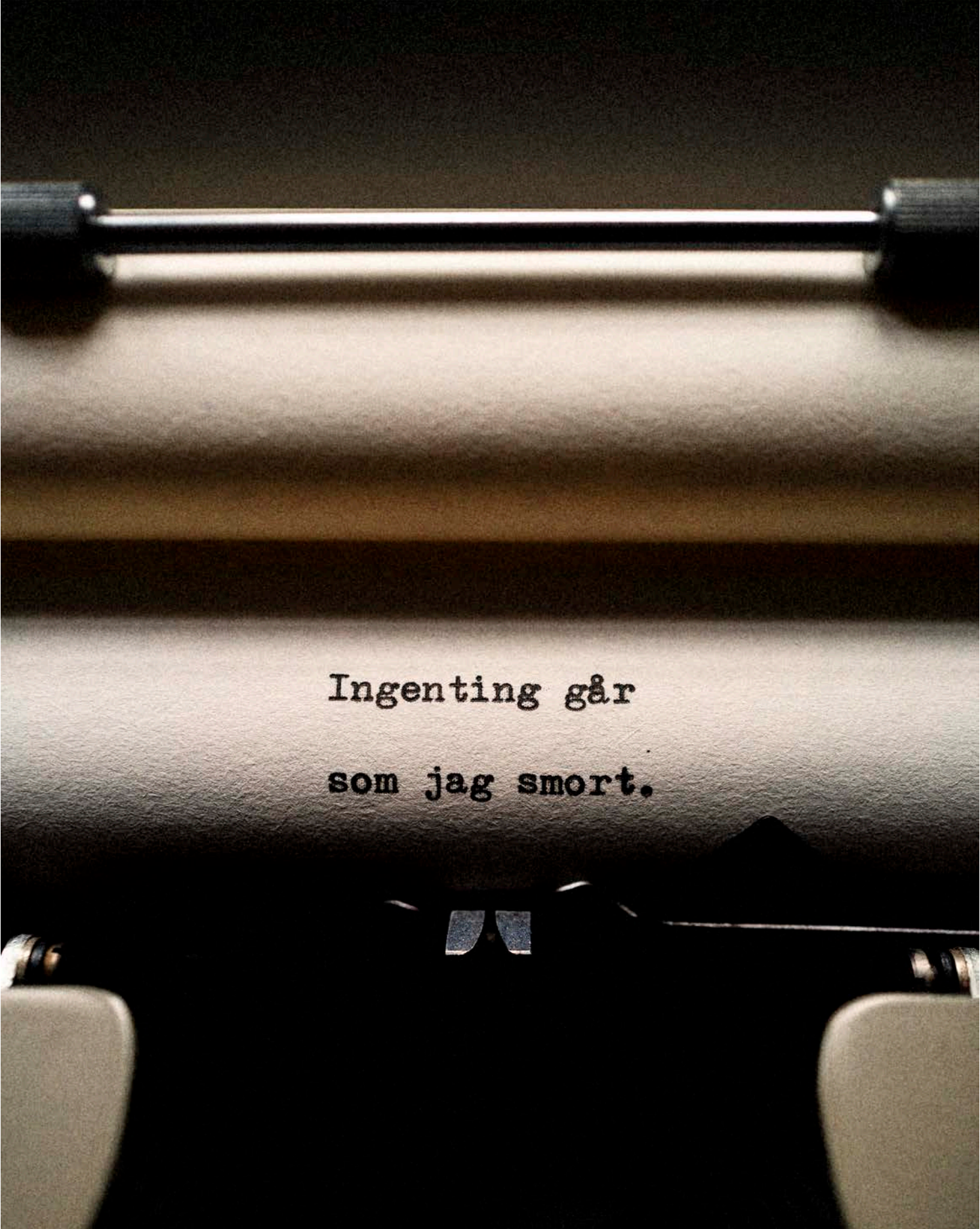
snabbt, den ligger i korgen på styret i en väska med en vit tröja i som hon först plockar ut och lägger bredvid i korgen, sedan sitter hon upp igen.

Ett stor kopparkar bakom en grön häck. Två soptunnor bredvid.

Kvarter 17, S 20801-21543. Vid en grav i hörnet nya blommor och en krans. På en smal elmätare vid en tall ligger en snusdosa. I backen längre upp en träbänk framför Gunnar Fromms gravsten.

Lite glesare mellan både tallar och gravstenar på höger sida ner mot Uppståndelsens kapell.

En grå bil passerar förbi på Kapellslingan i låg hastighet. 🚗

Ingenting går
som jag smort.

Vita Bergens partisaner

Ulf Stolt

Mitten av oktober, hösten 2039, östra Södermalm. Wijkman kom just ner från utkiken i kyrktornet på Sofia, han har suttit där sedan sent i går natt med en kamouflerad Zeiss Conquest-kikare i händerna och haft uppsikt.

Hela efternatten och morgonen har det varit tyst. För tyst.

Några sirener gick nere på Östermalm – lät som om det var kring trakterna av Nybroplan

– precis i gryningen, vi kände lite röklukt en stund men den försvann och sedan dess har det varit, som sagt, för tyst. Förutom några skramliga hundskall

nerifrån Gamla stan – det är säkert de där raggiga och folkilskna bilskrotschäfrarna som står kedjade utanför bodarna nere vid vattnet.

Men vi har inte sett eller hört en människa där nere sedan i går kväll, sent.

Den här tystnaden oroar. De har bombat oss med flygblad om att vi ska ge upp i flera veckor nu, då och då flugit lågt här över i öppna helikoptrar med högtalare under och lovat amnesti om vi ger upp och lägger ner vapnen och kommer i samlad trupp nedför Katarinavägen bakom vit flagg.

Vilket naturligtvis aldrig kommer ske.

SABINA HITTAR EN låda med vinteräpplen i jordkällaren bakom ett av torpen utmed Skånegatan, dörren till den har varit dold bakom sandsäckar

länge, men nu när vi omgrupperade och drog oss längre uppåt mot kyrkan blev den synlig.

Vita Bergsparken. Kornboden i Nytorgsenkloven.

Här uppe odlades grödor och växter som höll hela Kärnområde 1: Nytorgsenkloven med frukt och grönt sedan området ockuperades senvintern 2033, några månader efter valet när de sista demokratiska spelreglerna skrotades och enpartistaten till

”När de sista demokratiska spelreglerna skrotades och enpartistaten till slut var ett faktum.”

slut var ett faktum.

Vi har hållit området sedan dess.

Och har inga planer på att sluta nu. Det hade ju egentligen varit på väg hit sedan valet 2022, när de för första gången räknade sig förbi, även om partikostym då var lite mer välstruken och den slutgiltiga lösningen inte lika skrymmande paketerad.

Som sagt, jävligt länge sedan nu som Askungen sopade gatorna här.

Tre äpplen var.

Allt vi har att äta i dag.

Johansson kommer lufsande från andra sidan träden, kroppen hukad lågt, sin k-pist över axeln, extramagasinen klonkar i rockfickorna.

– Där nere, titta.

Han pekar. Wijkman reser sig upp på huk, vänder sig om, sätter armbågarna mot några av sandsäckarna,

tar kikaren och tittar i den riktning Johansson pekar.

– Ser du nåt?

Wijkman skakar på huvudet. Sänker kikaren. Sätter sig ner igen.

– Hundar. Herrelösa hundar.

GUÖRI HAR ETT smutsigt bandage runt huvudet, en rikoschett slet av en liten bit av hans vänstra öra och gjorde en reva på skalpen. Som tur var hade vi en skvätt sprit vi kunde

hälla i såren, ingen infektion ännu.

Nu sitter han med geväret mellan fötterna och ryggen mot kyrkan och stirrar framför sig.

Han har ett foto av sin dotter på

gevärskolven.

Och sin farfars klocka runt armen, en gammal kronometer, han drar upp den varje morgon så att den gamla tiden ska finnas kvar, att den inte ska vara helt borta och försvunnen.

Så här sitter vi nu, Söderberg och Wijkman och Guöri och Johansson och jag och Iljanen, Mohed, Svensson, Svahnberg, bröderna Uluk och Tim och Sabina.

Med ryggarna mot kyrkan. De sista tolv av Vita Bergens edsvurna partisaner som ännu är i livet.

Gryningen har snart blivit ännu en dag. Hur den blir vet vi inte. Om vi alla lever när det skymmer igen vet vi inte heller.

Vi vet bara att vi är de sista tolv. Och att den sista av oss, man eller kvinna, tar flaggan med sig. **S**

Efter sin pojkvåns självmord flyttade Angelica Elliott från Högdalen till Rågsved och delade lägenhet med två väninnor. Och började varje dag med att ta en bild ut genom sitt fönster som ett sätt att starta dagen, ha en uppgift, att bearbeta det som hänt. Sju år senare kom fotoboken *Rågsved*, året efter fick hon Lennart af Petersens-priset. Ett urval av bilderna ställs nu ut på Stadsmuseet. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

SITT RÅGSVED

Fotograf Angelica Elliott står vid en av bilderna i den kommande utställningen "Angelica Elliotts Rågsved". Hon berättade precis att hon åkte till sin förläggare med "kanske tusen printar i en portfolio, papperskopior" inför arbetet med urvalet till boken, och vi talar om vad det är i en bild som gör att den blir utvald.

– Jag tar ju inte den perfekta bilden. Jag kan tycka att de här operfekta bilderna... det kan bli den jag väljer, för den har en annan känsla just för att den inte är perfekt. Nåt skevt, nåt känns mer äkta. När jag känner att det är det språk jag vill tala med bilden så blir det den jag väljer.

För två år sedan kom hon ut med fotoboken *Rågsved*, och förra året tilldelades hon Lennart af Petersens-priset av Stockholms stad för boken. Utställningen i Tunnelvalvet på Stadsmuseet består av ett urval bilder från boken och är en del i priset.

I motiveringen till priset stod bland annat: "... på ett djupt personligt sätt speglar vardagen, miljöerna och vännerna i sin hemort. Elliott verkar i en stark tradition inom svenskt fotografi, som utifrån ett

dokumentärt förhållningssätt skapar subjektiva och konstnärliga projekt".

Hon har jobbat med projektet Rågsved sedan 2013, hon formulerade det för sig själv

DET VAR JU MYCKET MIN TERAPI, FÅ ANDRA BILDER I HUVET, INTE BARA LEVA I TRAUMAT JAG GÅTT IGENOM.

i samband med en fotoworkshop i Paris.

Anledning till att hon hamnade i Rågsved – och att fotograferandet blev en del av hennes vardag, hennes uttryck – var pojkvännens plötsliga död.

– Jag bodde i Högdalen innan, det är ju inte så långt. Jag bodde där med min före detta pojkvän, sen gick han bort, självmord, då bytte jag lägenheten. Jag ville starta om, inte bo själv, så jag flyttade in med två av

mina bästa vänner.

Flytten till Rågsved med vännerna blev viktig för henne – nytt liv, ny plats, se tillvaron med nya ögon.

– Det var ju mycket min terapi, få andra bilder i huvet, inte bara leva i traumat jag gått igenom. Sen hittade jag den här fina gemenskapen bland människorna i Rågsved. Då blev det en liten kärlekshistoria.

Angelica Elliott vaknade upp och tog en bild ut genom sitt fönster varje dag.

– Det var lite så det här började. Antingen ner på gatan, eller ut genom fönstret med utsikten, balkongen. Bara börja dagen med att ta en ny bild. Vissa dagar blev det bara den bilden, ibland blev det tre rullar. Men det där att komma igång, rensa huvet och starta dagen.

– Det har hjälpt mig att komma tillbaka, hitta tillbaka till mig själv, att ha bilderna att ta varje dag, ett uppdrag.

I dag är det inte så vanligt att fotografer använder analoga kameror som laddas med film och framkalla och kopiera i mörkrum. Men Angelica Elliott gör det. Och har alltid gjort. Just nu befinner hon sig lite mellan ►

mörkrum, efter att ha haft tillgång till två olika, ett på Flemminggatan och ett i Hökarängen.

– Det växer inte mörkrum på träd, man får starta ett eget. Kemiska vätskor finns, papper kan vara lite svårare, man måste ha ljuskänsligt papper man bara får ha i rött ljus när man ska kopiera i mörkrummet.

Vi talar om det analoga fotograferandets för- och nackdelar. Hon pekar på en av bilderna på väggen, på några vita partier i övre högra hörnet.

– Jag kan styra ganska mycket, men ganska mycket kan gå fel – om det råkar komma in lite ljus, om man har en gammal film. Då blir det vita partier, som här... Eller att det blir ett streck för att filmen ligger snett, men jag kan tycka om att det är så oförutsägbart, att det blir en del av storyn.

Sedan hennes pappa plockade ner sin gamla analoga kamera från vinden och lät hon och hennes tvillingsyster leka med

DET VÄXER INTE MÖRKNUM PÅ TRÄD, MAN FÅR STARTA ETT EGET. KEMISKA VÄTSKOR FINNS, PAPPER KAN VARA LITE SVÅRARE.

den, har hon fotograferat.

– Vi tänkte att ”den här kan vi ha kul med”. Så vi började med en gammal Pentax, plåtade varandra. Vi lekte mycket med den, poserade för varandra, tog bilder, väldigt lekfullt. Jag har sedan dess alltid varit den som plåtade... sett till att kamera alltid är med.

Hon pekar på en bild på väggen – ett höghus, solen går ner i de översta fönstren.

– Höghusen var viktiga för mig när jag plåtade, jag hade en massa människor och miljöbilder. Men jag ville få fram det där med höghusen, att det är många som bor

där. Jag ville att man skulle förstå höghusen. Jag bor i ett niovänings vid centrum. För mig är de där höghusen ombonande, en trygghet.

Angelica Elliott jobbar heltid som servitris.

– Jag har jobbat krog i över tio år fram och tillbaka. Just nu på en krog på Rådmanngatan. Jag kan ta lite kommersiella plåtjobb, men jag kan inte ta vilka jobb som helst för jag har ingen digitalkamera, plus att jag är lite noga med vad jag vill göra. Men det kan va typ bröllop eller nån editorial där de sett vad jag gör och vill ha just det uttrycket.

Just nu gillar hon att ha ett annat jobb vid sidan av fotograferandet.

– Jag tycker att jag blir mer kreativ då. Inte blir så trött på foto, jobbar hårdare och utnyttjar tiden bättre. 📸

ANGELICA ELLIOTT BOR: Rågsved GÖR: Prisbelönt fotograf, servitris. **AKTUELL:** Med utställning "Angelica Elliotts Rågsved" på Stadsmuseet. Har precis börjat "leka lite" med storformatskamera inför sitt kommande, ännu så länge hemliga, fotoprojekt.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Reagera

● Visa lite civilturage när ni ser något som är fel. Oftast behövs inte mycket.

Är du osäker ring efter hjälp, samtidigt som du ser till att andra reagerar.

PETER BOSTRÖM

Nästan alla

● Nästan alla myndigheter, motarbetar. Sätter käppar i hjulen för svenska medborgare. Många slås ut från systemet, och blir i samhället förlorade. Ingen känner empati för den hemlöse. Sverige liknar ett dödsbo. Stresen ökar mer och mer. Svårt i Stockholm och att hitta andrum och ro. Hoppet finns är min tro.

TORBJÖRN

En flicka

● Hon sitter på en bänk, hon får inga pengar av föräldrarna. Hennes svarta slokhatt ligger bredvid henne och hon är bara 16 år. Hon frågar folk som går förbi den lilla parken där hon sitter om dom vill ge henne en slant.

Hon ska egentligen gå i nionde klass men hon orkar inte för där hemma dricker både hennes mor och far, dom säger att hon aldrig var välkommen till världen. Hon har ringt socialen och där får hon tid 14 oktober, då ska hon berätta hur hon verkligen har det hemma. Det är precis som socialen tror att hon skriker åt föräldrarna men så är inte läget.

Nu har hon suttit i en vecka men det blev ingen större summa, typ 250 kronor, men hon blev glad ändå. Hon fortsätter dag efter dag men det e inget hon tänker livnära sig på.

LENA FREIJ

FÖLJ OSS
PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Sökte kickar, sökte rus

● Dom tog oss och det knäckte familjen. Jag placerades i ett gigantiskt hus i ett svenskt Beverly Hills. Gick ut nian på ett ungdomshem. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har rest över halva världen, festat med gräddan och tackat nej till kameleler, en villa i Australien och till män på knä som bett om min hand. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har varit ung, jag har varit vacker och jag har bott i sviter och jag har kickat med The King av vågor. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har haft företag tills jag gick i kk, varit död ett par gånger, gått på tusentals NA-möten, jag varit kär säkert hundra gånger och krossat lika många hjärtan. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har begravt min livs kärlek, min syster och min far, jag har

offrat minst en miljon i venen. Blivit lämnad, blivit sårad. Jag har famlat, ramlat, rest mig och ramlat igen och igen. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, tills lut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har snortat upp min hyra, förlorat allt jag ägt och jag har sårat alla jag älskar, fått mina nära och kära att gråta och gå sönder för många gånger redan. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har levt i en dröm tills den blev till en mardröm, jag har gjort allt man inte får, allt det där som mamma sa inte va bra. Jag har varit blodig, skändats, hamnat på akuten. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Sen blev allt svart, nattsvart fast utan stjärnor utan måne utan allt. Och jag vaknade, natt blev till dag och jag vaknade upp på Klara. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

I dag bor jag i en etta utan möbler men jag har en målning på väggen

som gör mig lycklig, jag har äkta vänner och människor omkring mig som menar va dom säger och inte ställer frågor för dom fattar ändå. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag har en mamma som är nykter och syskon som har skaffat massa barn, jag är kanske inte ren varje dag men nu är jag på riktigt så som jag vill va. Och fuck den som har problem med det. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

I dag gör jag allt jag drömde om när jag va liten, nu står jag på en scen och sjunger i ett band med mina bästa vänner och dom bästa grabbarna jag känner. Jag målar tavlor tills jag somnar med färg överallt, med penseln i handen, och jag säljer tidning till alla som vill ha den. Drogs till allt som va farligt, sökte kickar sökte rus, till slut stod jag här tomhänt utan hus.

Jag va en larv som vävde en mörk kokong, i dag är jag en fjäril, i dag har jag allt jag behöver och allt jag drömde om när jag va liten.

TL

Natthimmel

● Något märkligt ljus syns på den svarta natthimmelen. Kanske ett besök från en annan del av Universum. Tänkte jag, när jag skriver poesi på mitt rum. UFO kommer snart kanske, från den gåtfulla evigheten. Som besöker Jorden. Utomjordingar som snart gästar människorna vid borden. En stor sak för mänskligheten. Det kanske sker någon gång. Förhoppningsvis, i framtiden.

TORBJÖRN SUNDIN

Alltid i mitt hjärta

● Ibland känns det som det bor en oro i mitt bröst. Och jag springer nästan ifrån mig själv. Tänk allt du och jag ägde tillsammans en gång tills den dagen du lämnade mig för gott.

I går skulle du ha fyllt 62 år. Jag tände ett ljus samtidigt som tårarna rann ner för mina kinder. Jag stirrade upp emot himmelen och sa för mig själv, "grattis på 62-års dagen, Ronny".

Tretton månader har gått och lägenheten du och jag bodde i har människor som inte alls har nåt där att göra, bara tagit sig för givet och tagit mina nycklar och gått in när inte jag varit hemma. Mycket av det vi köpte tillsammans ligger på någon pantbank eller också är dom sålda till någon eller några okända.

Jag sörjer dig ännu, men det går nog över snart. Älskar dig. Du finns alltid i mitt hjärta.

LENA FREIJ

Prima Maria

● LARO har sin pipa, och det är enkelt att ge upp.

En apatisk zombie å alla där få krupp.

Bli frisk trots ändå, vår enda behandling.

4-10 sen ser vi din handling.

Sociala strukturer, byggd för alla ska falla,

så dem får sina pengar 7/11 för alla.

Inga jobb kan du ta, servering först 9

och inga aktiviteter, inga soc-cash till bio.

Ett jävla förakt, hallontalibaner

föder begäret och skapar flera vanor.

För 3 000 zombies med benzo å noja,

sitter säkert fast i deras fotboja.

En hinderbana designad för krokben,

å frågan man får är varför sur å moloken?

Nästan alla jag känner har löst upp en femma,

ätit benzo till middag för att säkert få lämna.

Men har du saft kvar i kroppen så vaknar

man upp, skriker i ångest högt som en tupp.

Alla vill leva, men ingen får vara.

allt är så enkelt...

Lägg ner skiten bara.

Apoteken fungerar men inte Lex Sara.

Prima Maria tjänar pengar på liken

å dör vi för tidigt finns rekryter på fiken.

Opiumkrigen i trashcanistan.

Var snyggt regisserade för döda ditt barn.

Å dem lägger lik, staplar fler än

trafiken.

Dem håller blott käften å sen sätter

dem spiken.

Nobligan, tramadol, tradolan höj nu

dosen.

Woops nu dog en, but more people

are chosen.

405

OTHERWORLDLY

A HYBRID MUSIC AND ART FESTIVAL
2-4 NOVEMBER 2022
UPPSALA KONSERT & KONGRESS

**BLIXA BARGELD
TEHO TEAROO
ABUL MOGARD
JULIA KENT
DAVID COULTER
SØS GUNVER RYBERG
ALVA NOTO**

**MALVAKVARTETTEN | PUCE MARY
KLARA LEWIS & PEDER MANNERFELT**

THE AIR LOOM | THE SUBSTITUTE | DROM

UKK.SE/OTHERWORLDLY

SKY DAD I

DENTITET

.....

Ingen svarar när Hanna ringer, Björn får faktura, påminnelse och inkassokrav samtidigt, Kim har fått sin adress röjd och Lisas son gör ett baseballträ i slöjden – det ska han ha under sängen. I Region Stockholm lever nästan 7 800 människor med skyddade personuppgifter. Våldsutsatta kvinnor, barn, poliser, före detta kriminella, som måste bryta upp och börja om i en svår och komplicerad tillvaro.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** ILLUSTRATION **EMMA HANQUIST**

.....

TRE OLIKA SKYDD:

- **VID SEKRETESSMARKERING** sätter Skatteverket en varningsflagga vid personens uppgifter. Det signalerar till andra myndigheter att hantera personuppgifterna varsamt. Många myndigheter har därför speciellt utsedda personer som får hantera uppgifterna.
- **SKYDDAD FOLKBOKFÖRING** är ett starkare skydd där den faktiska adressen förvaras manuellt hos Skatteverket. Endast särskilda skattekontor med skyddshandläggare har tillgång till den. Undantagsvis, efter en särskild prövning, kan adressuppgiften lämnas till polisen eller Kronofogden.
- **FINGERADE PERSONUPPGIFTER** är det starkaste skyddet och utfärdats endast i undantagsfall, som en sista utväg när andra åtgärder inte räcker. Det innebär att gamla identitetsuppgifter raderas ur folkbokföringsregistret att personen får ett nytt namn och personnummer.

M eddelandet "Ansökan ofullständig" dyker upp på skärmen och adressraden lyser röd och tom. Utbildningen går inte att söka, i alla fall inte på något vanligt vis. Likaså blir det stopp när Kim ska göra en beställning på nätet, det går inte att komma vidare till nästa steg utan ett gatunamn. Det funkar inte att uppge den boxadress hon har till Skatteverket, där all hennes post ska passera innan den skickas vidare till henne. Via avdelningen med säkerhetsklassad personal som sitter i en byggnad med både yttre och inre skalskydd - de som känner till var Kim håller hus.

- Den här världen är så rörig och svår. Livet är extremt jobbigt med skyddade personuppgifter, men för mig är det bättre än innan, berättar Kim.

Hon konstaterar att livet inte alltid blir som man vill, men hon lever.

- I början fick jag höra att jag skulle vara glad att jag lever, men just då var jag faktiskt inte det.

När Kim kom till ett skyddat boende kunde hon inte äta, hade dålig balans och stammade.

- Jag var i så dåligt skick, jag hade varit med om extremt grova övergrepp. Men det var ett jättebra boende. Personalen fixade bland annat en klocka som påminde mig om att äta och jag var i deras verkstad hela dagarna, försökte hitta rutiner.

Situation Sthlm-säljaren Hanna hamnade också på ett skyddat boende, efter att en relation "urartat". Han är inte dömd för våldet, hon behöver leva ett begränsat liv.

- Men jag anmälde honom. För första gången i mitt liv stod jag upp för mig själv, säger hon.

Livet är besvärligt praktiskt nu. Som att ingen svarar när Hanna ringer. Folk tror att "hemligt nummer" är telefonförsäljare.

- Mest jobbigt är det att inte veta vilka jag kan umgås med. Vi umgicks i samma kret-

sar och jag vill inte att alla vänskaper ska ta slut. Men det gör mig paranoid - vem kan jag lita på?

Hon bodde tre månader på det skyddade boendet, det var skönt. Hon mådde bättre där. Efteråt fick hon hjälp från Relationsvårdsenheten att hitta den lägenhet som hon nu hyr i andra hand.

- Vissa dagar kan jag förringa det som hänt. Då vill jag prata med honom, få veta om livet kan bli normalt igen: "vill du fortfarande döda mig?"

DE FLESTA SOM har skyddade personuppgifter är våldsutsatta kvinnor och barn. En annan grupp är personer med ett kriminellt förflutet som velat hoppa av och börja om. Camilla Karp, sektionschef för skyddade personuppgifter på Skatteverket, berättar att de även möter människor som är utsatta för hedersrelaterat våld.

- Också olika yrkesgrupper som behöver skydd, som poliser, domare, åklagare, journalister. Även andra som är av mass-

Den här världen är så rörig, svår och stor. Livet är extremt jobbigt med skyddade personuppgifter, men för mig är det bättre än innan.

medialt intresse.

I dag lever nästan 7 800 personer i Region Stockholm, och 26 000 människor i Sverige, med skyddade personuppgifter. För varje år ökar antalet och det har mer än fördubblats det senaste decenniet.

- Vi har inga uppgifter om varför, men vi kan konstatera att hot ökar i samhället. Vi kan se en ökning av anmälningar av brott om våld i nära relationer, säger Camilla Karp.

Patric Granath, chef för enheten för medarbetarskydd inom Polisen, har en känsla

av att fler poliser hör av sig angående sekretessmarkering, men några siffror finns inte.

- Vi har gjort en enkätundersökning där vi tittat på utsatthet, de som jobbar i yttre tjänst sticker ut. När vi jobbar med de kriminella gängerna tittar vi på de här delarna i större utsträckning.

En ansökan om skyddade personuppgifter görs hos Skatteverket, som gör en helhetsbedömning utifrån dokumentation från myndigheter och personens egen berättelse.

Camilla Karp påpekar att det inte ►►

handlar om "skyddad identitet", som det brukar kallas.

- Vi skyddar personuppgifter, ofta handlar det om ett namn, adress och personnummer.

Det finns ett ännu starkare, men ovanligt, skydd - fingerade personuppgifter. Det utfärdas av polisen och antalet är sekretessbelagt. Den gamla identiteten tas bort ur folkbokföringsregistret och personen får ett nytt namn och personnummer.

- Det är en total nollställning, säger Björn Berglund, verksamhetsansvarig för Fryshusets avhopparverksamhet Exit, där det har hänt att personer får fingerade personuppgifter.

- Det kan vara personer i 20-årsåldern och som senare kanske får en ny flickvän. Då får du inte berätta vem du är men vill samtidigt vara sann.

Fryshusets avhopparprogram handlar egentligen om att äga sin historia och vara ärlig.

- Men plötsligt ska du inte vara sann och inte prata om ditt förflutna. Sen efter ett par år komma och säga: jag heter egentligen nåt annat och har en annan historia. Det är sånt man bara ser i 90-talets actionrullar, men det sker i verkligheten.

De berättar antingen en påhittad historia om sig själva eller duckar för frågor och går aldrig in på detaljer.

- Samtidigt har de inget val. Säger de sanningen försätter de sig i en otroligt riskfylld situation.

Fryshusets avhopparverksamheter Exit och Passus, där personer kommer från våldsbejakande extremism eller gängkriminalitet, räknas som en högriskorganisation. Därför har Björn Berglund själv skyddade personuppgifter, en så kallad sekretessmarkering, i förebyggande syfte.

- Det är inte många som vet var jag och min sambo bor. Men vi bor i ett tråkigt område så det är ändå inte så många som skulle vilja hälsa på, säger han och skrattar till.

Hon skulle inte kunna leva det liv som ett barn borde få göra. Risken hade varit att ryckas upp, flytta och byta skola igen. Nu vet hon inte var jag bor och behöver inte bevittna om nåt händer mig.

Hos myndigheter måste han prata med en särskild avdelning och hans post kommer ofta för sent. Faktura, betalningspåminnelse och inkasso anländer samtidigt. En räkning på 170 kronor kan ha blivit 900. När han ville köpa en ny telefon på avbetalning och förlänga sitt abonnemang gick det inte, bolagen såg inte något sätt att säkerställa säkerheten.

- Allt blir mer komplicerat. Det mesta går, men det är en massa meck. Desto jobbigare är det för våra klienter som lever med ett akut hot. Människor i den världen är duktiga på att leta reda på varandra, de är otroligt påhittiga att hitta kryphålen. Ibland sätter de till exempel fast små GPS-puckar på saker.

Klienterna, avhopparna, kan inte gå till

platser de känner till, restaurangerna som serverar den mat de gillar, butiker som säljer kläderna de brukade ha eller vara i stadsdelar de trivs i.

– Det kan dessutom vara individer som har dåligt konsekvenstänkt. De måste gå till botten med vad de har utsatt andra för och själva blivit utsatta för. Våra klienter säger att det här är det svåraste de har gjort.

DEN SOM FÅR skyddade personuppgifter via Skatteverket måste i regel flytta från sitt hem, säga upp sig från jobbet och börja om. Personen ska kunna fungera i samhället, men känner sig ofta utestängda.

– Man ska bli specialist på nåt man knappt hört talas om innan, säger Kim.

Hon undviker mycket som hon tidigare gjorde, för att det blir för svårt och det kommer frågor som hon inte vill ha.

– När jag träffar nya människor vill jag inte väcka nyfikenhet. Vad ska jag säga om mig själv? Livet blir lite av en lögn.

Hon har kontantkort i telefonen och får inte använda sociala medier. I Skatteverkets infoblad med olika råd står det bland annat: "Tänk på att allt du gör på internet lämnar spår efter sig".

Hotbilden mot Kim är så stor att hon fått veta att hon bör ha sina uppgifter skyddade i minst tio år.

– Det är en lång väg tillbaka till ett eget liv. Egenvärdet var så dåligt till en början. Helt plötsligt skulle jag göra egna val och ta egna initiativ – det som han tagit ifrån mig.

Hon säger att hon fått kämpa för att få traumabehandling.

– Jag tvingade psykiatrin att skicka en

remiss. De ville bara skriva ut medicin.

När Kim vid ett annat tillfälle försökte boka tid på en vårdcentral möttes hon av ett "Vänd dig till vården där du bor". Men om hon inte bor där hon är folkbokförd? Och om hon bor där hon "inte bor"?

– Det handlar om okunskap och jag tror att folk blir rädda för att göra fel när de inser att det finns ett hot.

Men det leder till att hon undviker att söka vård.

Kim hyr i dag en lägenhet i andra hand nånstans utanför Stockholm. Den har hon fixat själv med hjälp av en person som kände till hotbilden. Socialtjänsten hade erbjudit henne en tillfällig skyddad lägenhet, men den ville hon inte ha.

– Efter den väntar ändå andrahandskontrakt. Det var dessutom hög hyra som jag skulle betala själv. Jag arbetstränar nu, tidigare var jag sjukskriven. Men hade jag haft ett jobb hade jag ändå aldrig kunnat gå tillbaka till det.

Kim har ett barn som just nu bor hos en familjemedlem.

– Hon kan inte bo med mig, då skulle hon också behöva ha skyddade personuppgifter. Hon skulle inte kunna leva det liv som ett barn borde få göra. Risken hade varit att ryckas upp, flytta och byta skola igen. Nu vet hon inte var jag bor och behöver inte bevittna om nåt händer mig. När vi ses brukar jag gömma mitt larm, för hur ska man få ett barn att förstå och samtidigt inte vara rädd?

Vid ett tillfälle gav socialtjänsten Kims adress till den person som barnet bor hos.

– De tyckte att det var rimligt, men det finns inga gränser för vad mitt ex kan göra. Om ingen vet var jag är skyddar jag dem och mig själv.

Det gjordes en IVO-anmälan och Kim blev tvungen att flytta – igen.

Enligt en rapport från Jämställdmyndighetens har tre av fyra någon gång fått sina personuppgifter röjda. Ofta handlar ►►►

det om att brev och e-post skickas fel eller att uppgifter inte maskats. Samtidigt visar rapporten att var fjärde kvinna inte fick sina röstkort valet 2018 och det var flera som inte kunde rösta i kommunalval i den kommun de faktiskt bor i.

Att få sina uppgifter röjda kan också ske via någon i personens närhet, som berättar eller försägar sig. Ett stort ansvar ligger också på individen själv, att veta vad den inte bör göra för att undvika att bli hittad.

När Lisa fick ett samtal från polisen, som hade gjort en husrannsakan i hennes gamla lägenhet och bad henne hämta ex-pojkvännens Ipad, hade hon inte en tanke på iCloud.

– Jag hade ingen aning att han skulle kunna se vart jag åkte.

En dag kom det fram några unga killar till Lisa och hennes väninna. De undrade om hon kunde förklara vägen för deras kompis som inte kunde hitta dit.

– Min väninna sa att hon kunde berätta och tog luren. Sen såg hon helt förstörd ut och sa: Tryck på larmet! Tryck på larmet!

Senare förstod Lisa att ex:et hittat henne via Ipaden och berättade det för personalen på det skyddade boendet.

– De blev gråa i ansiktet och satte den på en långtradare ut i Europa.

EN SÄRSKILD RISK att röjas är när en våldutsatt kvinnan har barn med förövaren och det finns umgängesrätt. Mamman kan behöva åka till pappans hemkommun för att överlämna barnet till en tredje part inför umgänget. Hon kan upptäckas där eller att pappan följer efter barnet efteråt. Vistelseorten kan också avslöjas på kvitton eller påsar med logga.

– Det blir nästan omöjligt. Det läggs också ett stort ansvar på barnens axlar att inte berätta och inte riskera den andra förälderns liv. Barnet kan inte prata med pappan om skolan eller berätta om fritids-

aktiviteter, säger Åsa Landberg, psykolog och psykoterapeut som jobbar med våldutsatta barn.

Natalie Söderlind, utredare på Barnafrid som deltar i EU-projektet ”Efter våldet – rättigheter för barn i skyddat boende”, berättar om barn som inte vill träffa pappan med tvingas till det.

– Det går emot barnkonventionen och de tappar förtroende för vuxna. Men många barn vill också träffa sin förälder. Det viktiga är att fråga och respektera vad barnet säger.

I dag lever nästan 10 500 barn i Sverige med skyddade personuppgifter. De har förlorat kompisar och fritidsaktiviteter, tvingats flytta och byta skola. En del måste bryta upp flera gånger. En del har nytt efternamn.

– De kan inte berätta för folk var de bor och vilka de är. En del blir tysta av rädsla att avslöja nåt. Det kan kännas tryggt att berätta för nån, till exempel en skolkurator. Skolan vet om att de har skyddade uppgifter, säger Åsa Landberg.

Vissa är inte med i fritidsaktiviteter och drar sig undan.

– Idrottsklubbar kämpar för att de ska kunna få vara med. Det går, men ett problem är att de till exempel inte kan ingå i kollektiva försäkringar.

De är inte med på skollistan, finns inte på foto i skolkatalogen, kan inte ta hem

NYA RIKTLINJER INOM VÅRDEN

Forskningsprojektet ”Jämlik vård för kvinnor i hemlöshet” vid Marie Cederschiöld högskola, där kvinnorna själva deltar i forskningen som en sakkunnig grupp, visar att många med skyddade personuppgifter upplever svårigheter i kontakt med hälso- och sjukvården. Och att det i Stockholm saknas enhetliga riktlinjer och rutiner för att skydda personuppgifterna.

Elda Sparrelid, chefläkare i Region Stockholm, berättar att de precis har tagit fram en handbok med uppdaterade riktlinjer som ska göra vården mer enhetlig, bland annat hur de ska bemöta, dokumentera och föra journal.

– Arbetet har pågått i flera år och nu ska de nya riktlinjerna implementeras. Man ska inte behöva låta bli att söka vård för att man är rädd att uppgifter röjs. En del av handboken vänder sig även till patienter. Där finns rekommendationer om hur man säkert kan söka vård.

I journaler har de flesta kvar personnummer, men inga andra personuppgifter som namn, telefonnummer och adress.

– Men om hotet skulle finnas från nån som jobbar inom vården, då kan det gå att få ett reservnummer i stället för ett personnummer. Eller att journal förs på papper. Men det innebär i stället

sämre patientsäkerhet.

Hon säger att handboken är skapad för att göra det bästa utifrån givna förutsättningar, men medger att det kan vara krångligt. Till exempel måste patienten komma överens med vården om hur den ska kontaktas för att få provsvar.

I en studie av Jämställdhetsmyndigheten berättar kvinnor om uteblivna kallelser till mammografi och cellprovstagning.

– De går ut per automatik med ett standardbrev. Då får man förmodligen inte dem. Det pågår ett jobb med att försöka se till att de här personerna ska omfattas av screening.

Visst finns det behov av skydd, men varför är det alltid offret som ska flytta på sig? Det känns orättvist.

kompisar eller använda sociala medier.

– De kan känna sig utanför. Vissa tonåringar är med på sociala medier i alla fall i smyg.

Åsa Landberg och Natalie Söderlind anser att det behövs mer stöd, vägledning och information, både till barnet och föräldern. Och att det sker långsiktigt och fortsätter när en familj tvingats byta kommun – mer samordning och en ordentlig överlämning.

Bor barnen på skyddat boende kan skolgången bli lidande och barnen kan känna en osäkerhet kring vad som händer när de flyttar ut.

– På grund av bostadsbristen får många familjer flytta runt. En del hamnar i hemlöshet, bor på lägenhetshotell, vandrarhem eller flyttar tillbaka till den som har utsatt dem för våld, säger Natalie Söderlind.

I slutet av 2021 presenterade regeringen 99 åtgärder mot mäns våld mot kvinnor. Bland annat lyfts stärkt barnrättsperspektiv och en expertgrupp ska stärka kommuners arbete med att tillhandahålla varaktigt boende. En utredning ska se över hur barn bättre kan skyddas från umgänge med en våldsamt förälder.

På uppdrag av regeringen har Jämställdhetsmyndigheten tagit fram ytterligare förslag, till exempel bör kvinnor och barn med skyddade personuppgifter erbjudas en kontaktperson som kan ge stöd och vägledning i myndighetskontakter och praktiska vardagsfrågor.

LISAS SON FICK skyddade personuppgifter samtidigt som hon. För att skydda honom ytterligare flyttade han med sin pappa till en annan ort.

– Det har varit komplicerat med skolan och hans kompisar. Han fick inte stöd eller hjälp att förstå det begripligt.

Sonen har inte sett våldet, men han känner till att mamman utsatts.

– Han hade en mardröm att han pratade med mig i telefon och hörde mig bli skjuten. Och i träslöjden gjorde han ett baseballträ som han kunde ha under sängen. Vi sökte stöd till honom, men fick inget stöd från socialtjänsten.

I dag har Lisa inte längre sina uppgifter skyddade, eftersom hon återvände till sin bostad i Stockholm. Hon hade bott inneboende hos en ”trevlig kvinna” som fick veta att hon hade skyddad folkbokföring.

– När jag åkte iväg en helg gick hon in på mitt rum och läste mina papper och började prata runt på byn. Det här är så tabu och hemligt men många vill veta varför. Då valde jag att återvända till Stockholm.

Det faktum att hon kom tillbaka till sin gamla adress gjorde att Skatteverket inte längre såg någon effekt av att skydda hennes personuppgifter.

Men hon tycker också att det är skönt att slippa allt krångel.

– Skyddade personuppgifter är inte nåt jag önskar nån. Jag blev anonym och en icke person när jag var med min förövare och sen blev det dubbelt upp av samhället. Visst finns det behov av skydd, men varför

PERSONER MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER:

I Sverige har 25 961 personer skyddade personuppgifter.

Av dem har 77 procent sekretessmarkering och 23 procent skyddad folkbokföring.

Kvinnor utgör 59 procent och män 41 procent.

Antalet barn med skyddade personuppgifter är 10 466 – det vill säga 40 procent av samtliga.

I Stockholm har totalt 7 751 personer skyddade personuppgifter. 40 procent är vuxna kvinnor, 23 procent är vuxna män och 37 procent är barn.

är det alltid offret som ska flytta på sig? Det känns orättvist.

Nu är det länge sedan hon hörde något från den mannen, men allt sitter kvar i huvudet.

– När jag går över gatan är det kanske nån som missar att bromsa, säger Lisa.

KIM VALDE i rätten att sitta i samma rum som mannen som utsatt henne för tortyr. Hon ville att han skulle se och höra henne berätta utan att kunna avbryta. Det blev ett slags avslut.

– Hittar han mig igen så måste jag börja om med allt, men jag tänker inte hatta runt mer. Jag har gjort allt: jag berättade under rättegången, jag har följt skyddsprogrammet, jag gör inte den här resan en gång till. 🗣️

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Bara sluta

● Sluta köp cigaretter till dem som inte har åldern inne. Detsamma gäller givetvis alkohol.

PETER BOSTRÖM

Gålö

● Havssalt och vindpinad tall, en säl i ett dyk, tinningen bränner och ögonen sluts. Korset i sten på en häll, människa berg.

Bergtung steg du ner från himmelen för att frälsa mig, och jag föll för kusten, linjerna, och ljuden. För alltid är jag din.

LO

Fiskjäväl

● Tja, man kan ju undra ibland. Finns ju massor med bostäder om man har några miljoner på kontot. Jag tänker: måste man verkligen ha det? Har du fett med pengar, är du någon, då kan du gå på räkfrossa medan jag inte har råd att köpa mig en påse fisk. Då kan man undra: hur fan får man råd med tre hus? Feta bilar, båtar, kan flyga jorden runt? Är inte pengar värt någonting i dag? Och stackars jag har inte råd att köpa fisk... Är ju trakiskt... Det är ju så att man kan börja gråta... Alla har allt, men jag har inte ens en fisk på tallriken. Bara korv, korv, korv och mera korv...

MAGDALENA 407

Åtta tänder

● Åtta tänder har jag tappat, åtta tänder har jag tappat och mitt liv är inte värt att kallas för ett liv. Här kommer en människa utan, ja det syns från tusen meter. en människa helt utan pengar. Två öl kvar efter natten, måste ha dom kvar efter natten, för vem pallar en morgon helt nykter. Inte längre någon kontakt. Du vet när det är svaj. Inte längre någon kontakt med familjen. Ja, någon blev väl psyk och nån har blivit som jag. Långt mellan verklighet och dröm. Långt mellan verklighet och dröm. och då vill man, då vill man bara bara fly. Det är ni som har röstat, ni som har röstat fram det här. fattigdom förenar, fattigdomen förorenar oss.

MARKKU

UNITED STAGE & MZW PRODUCTION PRESENTAR

A Grand X-mas

EN JULKONSERT MED
MÅNS & CAROLA

AVICII ARENA 14 DECEMBER

UNITED STAGE Biljetter: unitedstage.se

MIX MEDIA

Polismuseet

EN STÖRRE UPPGIFT

Ny utställning om polisyrkets
VÄXLANDE VARDAG

En annan typ av anhöriga

● I maj 2022 kom det ett nummer av Situation Sthlm under rubriken Anhörig. Några sidor av det numret handlade om en son, en syster och en mamma som berättade om livet bredvid beroendet. Deras berättelser väckte starka känslor hos mig.

Dessa anhöriga har förstätt vad beroendet är vilket gjorde det lättare för missbrukaren att kämpa mot sitt missbruk eller man kan också kalla det för att besegra sin sjukdom. Det kan låta konstigt att säga besegra en sjukdom. Det finns sjukdomar som man inte kan besegra, som en svår obotlig cancer, men det finns sjukdomar som man kan besegra med hjälp av vårdpersonal och anhöriga som till exempel missbruk och en viss typ av psykisk ohälsa. Dessa anhöriga som berättade om sitt stöd har hjälpt därför att de har

förstått och ville hjälpa, men tyvärr finns det en annan typ av anhöriga som gör motsatsen genom att fördöma missbrukaren och förklara honom eller henne som omyndig och ibland räcker det inte med det, vissa anhöriga försöker till och med neka missbrukaren sitt arv för att de tycker att missbrukaren kommer att kasta pengarna i sjön vilket jag tycker är mycket orättvist. I Sverige är det svårt att ta något från någon på det här sättet, men i många länder är det möjligt.

Jag trodde att jag var ensam om det här dilemmat, men efter att jag hade träffat många män och kvinnor med alkoholproblem både på gatan och de institutioner jag varit på förstod jag att det problemet inte är ovanligt.

Jag håller med om att anhöriga till en missbrukare kan bli besvikna och trötta på att stödja om missbrukaren inte inser att han eller hon måste ta första steget genom att försöka nyktra till, men jag måste också säga att ibland får anhöriga fel information om

missbruk och därför blir automatisk fel behandling av missbrukaren.

På vissa behandlingshem finns det ett program som kallas Anhörigvecka. Under en vecka får missbrukaren och de närmaste anhöriga diskutera de problem som missbruk medför och de lösningar som finns i närvaro av både terapeuter och en socionom vilket jag tyckte var en bra och effektiv metod att besegra denna sjukdom som har skördat många liv och förstört många familjer.

Anhöriga är mycket viktiga för en människa med missbruk och hans kamp för att kämpa mot sitt missbruk. Jag menar inte att anhöriga ska stå ut med vad som helst utan det räcker gott och väl med att de förstår vad missbruk är.

MIKAEL S

JUNSIUNG BACK | PIXABAY

Björkhagen

● Förorten Björkhagen har fantastiskt mycket vackra björkar, som lyser grönt varje sommar med ljuvlig utstrålning. Inramningen med klarblå himmel, björkar, Markuskyrkan skapar en för ögonen mästerlig målning. Livet, framtiden, kanske för oss alla har en positiv överraskning. Rickard som jobbar i kyrkan köper alltid Situation Sthlm av mig. När man kommer till Björkhagen blir man av lugnet tagen. Här är man alltid nära naturen.

TORBJÖRN SUNDIN

UNITED STAGE I SAMARBETE MED PNM MUSIC & LUNDSTROM EVENT PRESENTERAR

PETER JOHANSSON
CHAMPIONS OF ROCK
THE VERY BEST OF QUEEN

ARENATURNÉ VÅREN 2023 • JENNA LEE-JAMES • KÖREN JOYVOICE

18/2 AVICII ARENA

lundstrom | PNM MUSIC | UNITED STAGE
BILJETTER: UNITEDSTAGE.SE

Busslinje 3 är unik sitt slag. Den går från ett av Europas största universitetssjukhus, Karolinska sjukhuset, till Stockholms största akutsjukhus, Södersjukhuset. Sträckan bussen kör är en knapp mil lång, har 25 hållplatser och går genom fem stadsdelar – Vasastan, Kungsholmen, Norrmalm, Gamla Stan och Södermalm – och når med några mindre rattförelser in i Solna kommun. Situation Sthlm har åkt från sjukhus till sjukhus.

3:ANS BUSS GENOM STAN – FRÅN SJUK

HUS

TILL SJUKHUS

TEXT OCH FOTO **ULF STOLT**
UPPSLAGSFOTO **MARC FEMENIA**

FRÅN KAROLINSKA SJUKHUSET
MOT SÖDERSJUKHUSET, 09.24

Ingen sitter på bänken inne i busskuren, några sitter på den grå långdragna bänken utmed muren intill, somliga står lite utspritt på båda sidor av kuren. Redan när bussen börjar inbromsningen går de flesta bort mot de två svarta cementplattor som bryter av den vita raden av dubbla cementplattor närmast gatan som signalerar vart bussen stannar för påstigning.

Tio personer går på. En blond flicka med utsvängda jeans går fort genom bussen, öppen jacka, sätter sig längst bak i hörnet, hoodie, lurar, lutar huvudet mot rutan och blundar direkt när hon satt sig.

Karolinska institutet, Biomedicin:

En går av, tre går på.

Karolinska institutet, Eugeniavägen:

Tre går på, två går av. En man i blå regnrock tar upp en bok och börjar läsa.

Torsplan:

En ung man med svart jacka och grå skor springer snabbt nedför Torsgatan bredvid bussen, när han ser att det är många vid hållplatsen saktar han in. En dam i grön kappa rullar på en barnvagn genom det

främre dörrparet. En äldre man med biege jacka smiter in genom bakre dörren och sätter sig på platsen vid dörren med ryggen mot chauffören. Han tar upp en broschyr märkt "Arbete" ur en röd tygväska och sätter på sig ett par smala läsglasögon.

Karlbergsvägen:

Tre går på, skolelever, blir stående i bussleden, pratar.

S:t Eriksplan:

Två går på, elva går av. Fem av dem skyn-dar direkt ner i tunnelbanan.

Fleminggatan:

Äldre dam med handväska och dramaten

går av, äldre dam med paraply och dramaten går på.

Kronobergsgatan:

En pojke och flicka i högstadieålder på dubbelsätet två rader framför. Hon i telefon:

– Är ni vid skåpen eller? Nu? Nej, vi är på bussen sa jag ju. Sen i så fall. Hur då? Det vet väl inte jag...

Hon lägger på. Han rycker på axlarna.

– Ja, blir väl efter i så fall...

En man med varselrygsäck – den ser rejält tung ut när han kränger den av sig – sätter sig med ryggen mot färdriktningen och ställer rygsäcken mellan fötterna.

KAROLINSKA SJUKHUSET:

- Är ett av Europas största universitetssjukhus och är tillsammans med Karolinska Institutet ett medicinskt centrum kring vård, utbildning och forskning. Har i egenskap av universitetssjukhus ansvar i regionen att driva specialiserad och högspecialiserad vård. Sjukhuset tar även emot patienter från andra län och andra länder.
- Det arbetar 15 200 personer med 150 olika yrkeskategorier på sjukhuset.
- 32 procent är sjuksköterskor.
- 85 900 vårdtillfällen per år.
- 1,4 miljoner patientbesök.
- 2 600 personer arbetar med forskning.
- 128 professorer/lektorer är verksamma på sjukhuset.

Polhemsgatan:

Dam med blå väska kliver på. Man med blå keps kliver av. Kvinna med barnvagn går på, faller ner suffletten, barnet sover.

Landstingshuset:

Kvinna med iPad sätter sig vid fönstret, men byter snart till sätet bredvid, klickar fram en patiens och börjar lägga.

Kungsholmstorg:

Kvinnan med barnvagnen samt högsta-dieeleverna där hon talade i telefon tidigare, kliver av.

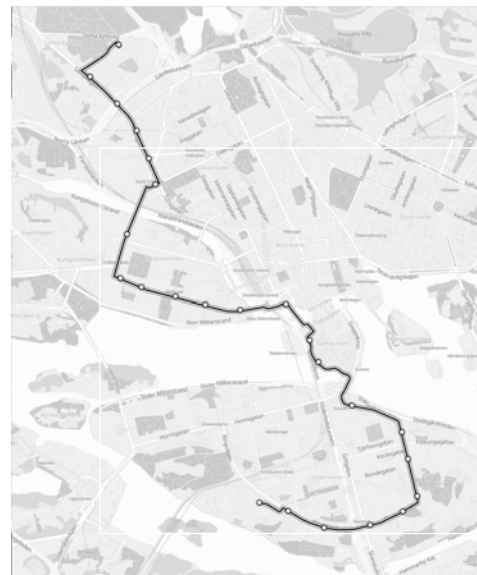
Kungsholms kyrka:

Kvinna med svart dunkappa och ett rött bokpaket från AdLibris kliver på. Ung kvinna med ryggsäck kliver av.

Stadshuset:

Mannen som smög på vid Torsplan tar upp en ziplock-påse ur sin röda tygväska. I den ligger en kulspetspenna. Precis när han tar upp den faller pennan liksom i bitar – fjädrar och hylsor och rör och delar och knappar och allt, det rasar ner i hans knä och vidare ner på golvet vid bakre dörren. Han suckar, sätter på sig ett par läsglasögon, reser sig upp och kryper ner vid bakdörren under färd och börjar samla ihop materialet.

Linjesträckan för 3:ans buss är en knapp mil lång, har 25 hållplatser, går över fem stadsdelar – Vasastan, Kungsholmen, Norrmalm, Gamla stan och Södermalm – och sträcker sig några rättrörelser in i Solna kommun.

Tegelbacken:

Kvinna med slöja går av, sätter sig vid hållplatsen.

Riddarhustorget:

Ingen går av, ingen på. Mannen har nu fått ihop alla pennans delar och den fungerar. Han använder den som pekverktyg på skärmen till sin telefon.

Mälartorget:

Dam med stort, lockigt hår går på, mannen med varselryggsäcken går av.

Slussen:

Fripassageraren från Torsgatan med pennproblemet kliver av, går snabbt mot tunnelbanan. Två går på, en man i solglasögon sätter sig med ryggen mot färdriktningen. En kvinna läser DN på mobilen. Chaufförsbyte. Grinden upp, snabbt i och ur, den nya blåser i alkolåset, stänger dörarna. En man med krycka i höger hand reser sig och byter plats, går längre in i bussen, på vägen stöter han emot alla armstöden med kryckan.

Tjärhovsplan:

Mannen med kryckan går av, några skolelever springer direkt upp i trappan bredvid hållplatsen, en hantverkare i shorts och t-shirt kliver av. Tre går på.

Åsögatan:

En mamma med vagn och barnet i famnen går på, navigerar vagnen vant ombord på bussen med en hand och knackar i bromsen, sätter sig på nedfällbara sätet med barnet i knäet. Ingen går av.

Gotlandsgatan:

Man i keps och biege jacka går av, stannar till på trottoaren och justerar byxor och skopplösar innan han går vidare.

Södermannagatan:

Äldre dam går på. Ingen går av.

Skanstull:

Kvinnan som läste DN i telefonen går av. En ung kvinna med Stockholm Stads logga på benfickan på sina svarta arbetsbyxor sätter sig på mittensätet med ryggen mot fönstret där bak.

Eriksdal:

En går på, ingen går av.

Rosenlund:

En man med blå mössa och mamman med barnet på armen går av. Hon tar vagnen och går bort mot sjukhuset, barnet på armen hela tiden.

Södersjukhuset:

Slutstation, avstigning för samtliga passagerare. ▶▶▶

FRÅN SÖDERSJUKHUSET MOT
KAROLINSKA SJUKHUSET 10:09

En dam i rosa kappa sitter på enkelsätet direkt till vänster om chauffören. Talar med honom, han sitter lite framåtlutad över grinden och talar med henne. Motorn av, tre minuter till avgång.

– Jag hälsar på så ofta jag kan, han har åkt ut och in några gånger senaste åren, brukar bli kvar någon vecka ibland. Du har kört bussen flera gånger när jag åkt upp och hälsat på. Och hem också.

Två damer på sätena vända baklänges i körriktningen precis vid bussens led.

– Jag blir alltid så orolig när de säger Karolinska sjukhuset, men den kör ju den vägen...

Dörrarna stängs. 11 personer ombord. Motorn startar.

Rosenlund:

En går av, sex går på. En man med en skokartong i en vit kasse – han tuggar tuggummi med en viss framåtlutad frenesi – står upp i den bakre ståplatsytan framför dörrarna trots att det finns många lediga sittplatser.

Eriksdal:

Dam med vit dunkappa, munskydd och

käpp går av. Ingen går på.

Skanstull:

Herre med hatt sitter ytterst på dubbelsätet bakom chauffören, han lutar sig åt höger och ser ut genom vindrutan hela tiden. Mannen med skokartongen kliver av. Fem personer går på, ingen av dem under 65 år.

Södermannagatan:

Två går på. En man med lång, grå hästsvans och ryggsäck går hastigt genom hela bussen och sätter sig näst längst bak.

Gotlandsgatan:

En pappa med utsvängda jeans och blåspräcklig skinnjacka rullar på barnvagnen i det mittersta dörrparet. En man i cerise windbreaker tränger sig förbi honom, de utbyter blickar, och mannen med windbreakern sätter sig och börjar leta i fickorna efter något, om och om igen, han hittar till slut sina lurar, med väldigt trasslig sladd.

Åsögatan:

Ung kvinna går på. Strul med kortet. Chauffören ber henne komma tillbaka, drar kortet igen, funk. Hon stannar i leden på bussen och kollar sitt smink i telefonens spegel.

Tjärhovsplan:

Ung kvinna med ryggsäck går av. Sju per-

SÖDERSJUKHUSET:

- Är Stockholms största akutsjukhus. Under 2021 hade sjukhuset 91 226 personer som sökte vård vid akutmottagningen.
- Sjukhuset registrerade 561 527 öppenvårdskontakter – antingen besök på avdelningar eller per telefon.
- 7 470 barn föddes på sjukhuset 2021.
- 4 618 personer arbetar på Södersjukhuset.
- Det pågår forskning om bland annat akutsjukvård, sexuell hälsa, kirurgiska folksjukdomar som bland annat bröstcancer och om hjärt-kärlsjukdomar som stroke och även diabetes.

soner går på, en man i täckjacka med shorts och en kvinna med en ryggsäck med Region Stockholm-logga siktar på samma säte, hon hinner först, han går längre bak.

På sätet bakom henne tre unga män. De talar om en tentamen som snart ska ske, undrar om de får ha med sig anteckningarna eller ej, det tycks ha varit lite motstridig information kring detta.

– Vi måste ju få ha nånting vi kan relatera till, nåt vi kan ta fakta från. Hur ska vi annars göra?

Slussen:

Elva går av, sex går på. Bussen är långt ifrån fullsatt, men två personer står i leden, en av dem har lurar med sladd och telefonen vertikalt i handen och ser på första avsnittet av "Tunna blå linjen".

En kvinna med en vackert och konstnärligt uppsatt afro med lila toppar läser en bok, jag ser inte vilken, men hon är på sidan 31.

Mälartorget:

En går av, sex går på. Kvinnan som tidigare stod i leden bredvid mannen som såg på tv går och sätter sig på ett av de tre säten som går längs med bussen i bakre delen.

Riddarhustorget:

En av de tre studenter som oroade sig för tentan kliver av, viker framför bussen när den står kvar vid rött och går bort mot Riddarholmen.

Tegelbacken:

En dam med rullväska kliver av och går bort mot Centralen. Hon frågade en man i vit keps på sätet på andra sidan gången om vägen dit precis när bussen bromsade in.

Stadshuset:

Kvinnan som läste boken och var på sidan 31, går av. Och tre till. Ingen går på.

Kungsholms kyrka:

En ung kvinna med dubbla, inbakade flätor och ryggsäcken på sätet bredvid läser stenciler, stryker under. Det är anatomi, en hand, tumgreppet, med en massa pilar och hänvisningar till liten text i rutor.

Kungsholms torg:

Fyra går av, bland annat en kvinna med datorn uppfälld, inget fodral. En man med rakad skalle och ryggsäck stannar vid första dörrparets ståplatser och knäcker upp en burk med iskaffe och tar den i ett svep.

Polhemsgatan:

Den sista av de tre tentaoroliga studenterna kliver av. En man med väldigt stort skägg

och gul jacka som åkt ett tag, byter plats till en fönsterplats på andra sidan gången.

Kronoberggsgatan:

En går av, en går på.

Fleminggatan:

Två äldre damer går på och går sakta genom bussen fram till avsedda platser för äldre personer och sätter sig där, bredvid varandra, i körriktningen.

S:t Eriksplan:

Två går på, en kvinna med en blå tygpåse och en annan kvinna med en stor, rutig halsduk. Ingen av dem sätter sig någonsans, båda står – en vid första dörrparets ståplats, en i leden.

Karlbergsvägen:

Sexton personer går på, två av dem bär munskydd, en av dem ett vitt munskydd i papper, ser ut att ha använts några gånger, den andre ett svart munskydd i tyg. En man i röd mössa sitter med ryggen i färdriktningen, ser ner i sin telefon och skrattar.

Torsplan:

Sju går av. Bland dem en medelålders man med ett allvarligt ansiktsuttryck som går av längst bak. Här går cykelbanan nära hållplatsen och en kvinna på en grå elcykel är nära att köra på en av dem som kliver

av och lite vårdslöst korsar cykelbanan, det ropas och svärs men lugnar fort ner sig.

Karolinska institutet, Eugeniavägen:

Nio går av. Två är kvinnor med svarta ryggsäckar det står Karolinska Institutet på, alla fortsätter gå i bussens färdriktning.

Karolinska institutet, Biomedicin:

Mannen med det svarta munskyddet, han har en liten ryggsäck det står Uppsala Universitet på, kliver av. Han stannar till precis utanför bussen och reglerar någonting på sin telefon, AirPods i.

Karolinska sjukhuset norra.

Slutstation, avstigning för samtliga passagerare. Två sista går av. Om fyra minuter vänder bussen tillbaka mot Södersjukhuset. 📍

FAKTA BUSSLINJE 3:

- En av 18 stombusslinjer i stan.
- Ungefär 6 000 påstigande passagerare under morgonrusningen mellan 06.00-09.00.
- Det går en buss ungefär var 7-8 minut.
- Det tar cirka 40 minuter att åka mellan ändhållplatserna.

HAR DU VALT A-KASSA ÄN?

Alla a-kassor har samma regler och villkor. Om man studerat på universitet eller högskola är Akademikernas a-kassa det självklara valet. Hos oss är det utbildningen som räknas, inte vilken bransch du arbetar i. Både anställda och företagare kan bli medlemmar.

Vi ger dig bästa service, hjälp med ansökan och punktliga utbetalningar om du blir arbetslös.

KLICK!

Välkommen till oss på akademikernasakassa.se

Akademikernas a-kassa.

I GATUPLANET

3

nya Matmissionen-butiker har öppnat i Stockholmsområdet i år. Den senaste i Kista i slutet av september. Stockholms Stadsmission, tillsammans med dagligvarubranschen, fortsätter att satsa på konceptet med sociala matbutiker för människor som lever i ekonomisk utsatthet. Organisationen ser ett ännu större behov till följd av inflationen. Hittills i år har över 6 000 människor ansökt om medlemskap i Matmissionen.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Jag tänkte på att jag aldrig frågade vad du hette. Nu vet jag."

"Jag uppskattade hela tidningen, men jag tycker extra mycket om sidorna 'Med egna ord!'"

"Jag gillade artikeln om Petter och så tycker jag om att följa Slussenbygget."

"Du berörde oss i vårt möte. Vi kunde se en styrka i dina ögon, den kommer ta dig fram i livet."

"Vilket bra initiativ med meddelandet. Jag har delat det på min Facebook."

Svar förmedlas till respektive säljare.

ORD FRÅN GATAN

"Det är ofta de som har den där blicken 'du existerar inte'."

Mikael Galloni i #150, februari 2010, om att sälja tidningen en dag på Medborgarplatsen.

JOHAN OLSSON

Nils Otto Nygren har sparat all sina säljarlegitimationer i ett vitt kuvert. Han minns att sälja tidning i snöstorm i kostym på Djurgårdsbron och "många bra gubbar och gummor som dött".

Var har du sparat de gamla leggen?

– Nu håller jag på och rensar gamla brev och sånt, då hittade jag de här, de låg i ett kuvert jag sparat som jag hittade nu. Tänkte bara visa upp dem här först, sen tänker jag kanske

att jag ska sätta in dem i ett fotoalbum.

Hur länge har du sålt tidningen?

– Sen 2007 eller om det var 2008, jag kommer inte ihåg. I början stod jag på Djurgårdsbron i kostym och slips i snöstorm. Jag bodde på härbärge i

Midsommarkransen då.

Vad tänker du när de ser på de gamla säljarleggen?

– Det var bra tider, många bra gubbar och gummor. Många är döda i dag. Jag bodde ju på Djurgården också med hunden.

ULF STOLT

Situation Sthlms säljare Malte Hagdahl gillar den lilla plätten natur mellan Rosenlunds sjukhus och Magnus Ladulåsgatan. Här har han flummat i tonåren, haft picknick med dottern och varit ifred.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **ANNELI HILDONEN**

MIN PLATS

Det är en skum grön plätt mitt inne i stan. Den existerar inte på Google Maps. Hit började jag komma i tonåren. Jag och mina kompisar var datanördar och musiknördar, så vi hängde på synthklubbar och caféer på Söder. Till den här platsen kom vi när vi flummade och inte ville bli jagade av snuten. Vi hittade flera såna här små coola oaser där det gick att sitta och chilla, men de flesta är borta nu.

En kompis hade fönstret ut mot den här "innergården", min första stora kärlek Kristina hade också det. Jag var 18 år och vi höll ihop i flera år. Min pappa bodde på hotellhemmet på Magnus Ladulåsgatan. Så jag var mycket i de här kvarteren. Pappa hade en liten etta, men han hade en extra madrass och jag var alltid välkommen att sova över.

Han var musiker. Jag har också hållit på med musik i hela mitt liv, gick i musikklass

och sjöng i kör. Pappa brukade hänga med oss en del och ha med gitarren. Ibland uppträdde han som trubadur på nån krog och då gick vi dit. Han fick nog roliga tio sista år på det sättet. Han dog av ett akut blödande magsår för att han hade druckit för mycket, så min insyn i den här världen har varit fullständig. Själv har jag levt med familj och barn fram till för två år sedan.

Det låg ett dagis här nedanför, det är rivet nu, där brukade jag och min äldsta dotter leka när vi hälsade på min pappa. På den här bergshällen har vi haft picknick. Och om vi behövde byta blöja var det här också ett perfekt ställe. Jag har varit här av många olika anledningar! Man får vara ifred här. Det är fortfarande vildvuxet, ett stycke bortglömt natur. Det är inte tillfrissat och park. Jag är gammal skogsmulle och bor i tält just nu, men i söndags skrev jag på ett bostadskontrakt. Just nu går det ändå rätt bra för mig. 🍷

Beskedet: naloxon kan inte bli receptfritt

Nu ska Läkemedelsverket titta på Norges lösning

GÅR DET ATT göra naloxon receptfritt?

Den frågan ställde Socialstyrelsen till Läkemedelsverket i hopp om att det skulle kunna öka tillgången till läkemedlet och därmed rädda fler människors liv vid överdoser.

Nu har Läkemedelsverket utrett frågan och svaret är nej. Inte med dagens lagstiftning.

– Det är en enkel fråga men svaret är oerhört komplicerat. Flera olika lagstiftningar gör att det inte går i dag att göra naloxon receptfritt. Vi hade verkligen önskat att det vore möjligt, det är frustrerade att det inte går. Men vårt jobb är inte att tycka, det är att följa lagen, säger Maria Furberg, utredare på Läkemedelsverket.

Förhoppningen var att anhöriga, socialtjänstpersonal och andra som möter personer som använder narkotika skulle kunna få tillgång till naloxon. I nuläget går det endast att

Maria Furberg

skriva ut direkt till personen som använder opioider i någon form, som heroin.

– Men det är svårt att använda naloxon på sig

själv om man är medvetlös.

Framförallt är "utbildningskravet" ett hinder för att göra det receptfritt. Den som får naloxon ska få en kort utbildning kring överdoser och hur naloxon används. Kravet skrevs in som villkor 2017 när läkemedlet godkändes.

– Man kan tycka att apotekspersonalen skulle kunna utbilda, om man köper det över disk, men då kommer nästa lagstiftning för detaljhandeln som säger att vi inte kan ställa krav på apotekspersonal att utbilda om receptfria läkemedel.

Naloxon kan inte missbrukas, varför

finns det då ett utbildningskrav?

– När ny bedömning i rimligheten i utbildningskravet har vi inte gjort på Läkemedelsverket, eftersom vi inte kan göra det receptfritt. Men kraven kom till för att man ville möjliggöra utdelning via naloxonprogram. WHO var också noga med utbildningskravet.

Att ändra lagstiftningen kan vara möjligt på sikt, men det är långsamma processer, påpekar Maria Furberg. Däremot ser Läkemedelsverket andra möjligheter att snabbare göra naloxon mer tillgängligt.

Myndigheten skickade en fråga till samtliga EU-länder, av de 23 som svarade är det inget land som hade

receptfri naloxonspray. Däremot finns det olika lösningar när det gäller undantagsregler i länders lagstiftning. Det kommer Läkemedelsverket att skyndsamt titta på och utreda nu. Särskilt intressant är Norges lösning.

– Där finns projekt med distributionscentraler där läkare kan skriva ut naloxon till, och samtidigt utbilda, vem som helst. Folk kan komma dit utan legitimation och utan att registrera sig, säger Maria Furberg.

Utredningen beräknas vara klar sista mars 2023.

– Regeringen, Socialstyrelsen och Läkemedelsverket är eniga om att vi vill öka tillgängligheten.

"Flera olika lagstiftningar gör att det i dag inte går att göra naloxon receptfritt." Maria Furberg, utredare på Läkemedelsverket

"Jag har använt naloxon på andra fem gånger"

SITUATION STHLMS SÄLJARE Nikita Eline Lindblom använder heroin dagligen och har alltid med sig en nässpray naloxon i väskan. Den får hon via naloxonprogrammet på Stockholms sprututbyte.

– Min dåvarande blivande man dog av en överdos i min famn, när jag höll om honom. Det var innan naloxon fanns för oss.

Hon vill aldrig vara med om något liknande igen och har alltid med sig naloxon ifall någon i hennes närhet får en överdos.

– Då kan jag hjälpa till, det känns tryggt. Jag har använt naloxon på andra kanske fem gånger. När jag tar en fix med nån säger jag alltid att om du tar

Nikita Eline Lindblom

MARIA HAGSTRÖM för mycket och jag ser minsta tecken på överdos kommer jag att använda naloxon.

Hon själv har också blivit räddad ur en överdos. Hon reagerade med att bli arg, en ganska vanlig reaktion när effekten av heroinet försvinner och abstinens tar vid. Nikita Eline Lindblom har tidigare även fått naloxon på sjukhus, där det har funnits länge.

Alltid är det någon annan som ger läkemedlet, därför tycker hon att det är bra om fler än brukaren själv har tillgång till naloxon.

MARIA HAGSTRÖM

PARALLELLT FINNS DET möjlighet att titta på lagstiftningen och eventuellt ta bort utbildningskravet i framtiden.

– Utbildningen är bra också, den ökar säkerheten: att känna igen en opioidöverdos eller att känna till att det kan krävas upprepade doser naloxon, som ibland vid en fentanylöverdos.

I förra numret av Situation Sthlm skrev vi om den oro som finns i Stockholm inför en eventuell ny fentanyl-epidemi. Lennart Karlsson, ordförande för Svenska narkotikapolisföreningen, sa då att han tycker att polisen bör vara utrustad med naloxon.

– I min värld är det orimligt att vi inte ska kunna rädda liv när vi ofta är de som är först på plats. Polisen i USA har däremot räddat många liv med naloxon. Jag önskar att vi får till en snabb ändring här. Det handlar om ren och skär livräddning, sa han.

Om målgruppen utvidgas i framtiden

skulle det kunna vara möjligt även för poliser, enligt Maria Furberg. Men i samband med Läkemedelverkets senaste utredning, 2017, fanns det diskussioner om poliser och naloxon och då påpekade en del poliser att de ska lagföra narkotikainnehav, de såg ansvarsområden hamna i konflikt.

MARIA HAGSTRÖM

NALOXON

Naloxon är ett motgift mot alla sorters opioider.

En överdos av opioider kan göra att hjärnan slutar hålla igång andningen. Naloxon tar bort opioidernas effekt i ungefär en halvtimme och gör så att man kan andas igen.

Naloxon finns som nässprej och förfylld spruta, och ger inget rus och inget beroende.

Mind efterlyser människors oro

ENLIGT ORGANISATIONEN MINDS temperaturmätning 2021 uppger mer än var tredje vuxen, 41 procent, att de känner oro, ängslan eller ångest. För att sätta fokus på vad som oroar människor lanserar Mind kampanjen Orosmoln. På sociala medier under #minoror eller på mind.se/orosmoln kan människor dela med sig av sin ängslan. Där går det att följa vad svenska folket oroar sig för.

– Vi vill synliggöra kopplingen mellan samhällsfrågor, oro och psykisk ohälsa för att på så sätt skapa bättre förutsättningar för en medmänsklig politik. Vi på Mind vet att den som vill veta vad en människa bär på måste lyssna utan

fördomar. Vi vet också att mycket av människors privata oro har sitt ursprung i samhällets strukturer. Därför efterlyser vi reformer inom flera olika områden för att främja psykiskt välbefinnande och hälsa i befolkningen, säger Karin Schulz, generalsekreterare på Mind.

Organisationen har även tagit fram ett antal politiska förslag, bland annat större sociala investeringar, att införa ett system för att fånga upp utsatthet och ohälsa i ett tidigare skede, sätta psykisk hälsa på skolschemat, göra gymnasieskola obligatorisk och en mer jämlik vård där till exempel äldre vuxna får likvärdig vård som andra, oavsett generation.

MARIA HAGSTRÖM

471

personer under 18 år tvångsvårdades 2021 enligt LPT, lagen om psykiatrisk tvångsvård. Det är en ökning med 46 procent på fem år. Ökningen består av flickor, visar nya siffror från Socialstyrelsen. Den diagnos som ökar mest är ådstörningar. Även bland ungdomar som får barn- och ungdomspsykiatrisk heldygnsvård växer andelen flickor, de utgör nu tre fjärdedelar av samtliga patienter.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

Flinks ^{JÄRN}

HMXW arkitekter

JANKE
WIKHOLM

Flyttpoolen®
08-770 00 00

hiQ

J
M

FLOWY

JÖRGENSENS RÖR AB

ZBK

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

CEDERQUIST

Fora

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsfrejs

Kamasa-TOOLS®

Abaton
PRODUKTION AB

BENGT
DAHLGREN

OR
CERTE REVISION

gibon®

IKANO
Bostad

KOJAPO®

Acne 艾可尼

bergkrantzarkitekter

Gröna
Lund

INDUSTRI VÄRDEN

QDDQ
Ett företag inom SKR

BOLIDEN

Chef.♥ Mgruppen = Chefakademin

Indutrade
Industrial Components

Kommunal.

ADVOKATBYRÅ
Thomas Bodström

Bonnier
Fastigheter

CHINA
TEATERN

Grönsakshallen
Sorunda

inplenion.

KPA

afa
FÖRSÄKRING

BO
BY
BOTKYRKABYGGEN

DANVIKSHEM

H2M

IT-UNDERHÅLL
STOCKHOLM AB

KSF
KONSUMENT
FÖRENINGEN
STOCKHOLM

aimo
park

BRANDKONTORET
Fastighetsgruppen, försäkringsbolag
www.brandkontoret.se

dina
Dina
Försäkringar

HAMMARBY IF

iiiriiiis
utvecklingscenter

kungsleden

Akademikerförbundet SSR

Brunnberg &
forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

HAMMER & HANBORG

LENNART ERICSSON
FASTIGHETER AB

Akademikernas
a-kassa

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

HANSA PROJEKT

Liberaterna

ALLBA

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

ERSTA
DIAKONI

Heba

inResonance
Always in Tune

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

ANDERS
BODIN
FASTIGHETER

BYGGNADS

FAMILJEBOSTÄDER

Hertz®

investor

LJUNG SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

Autoexperterna

Capio Geriatrik

FF Profilreklam AB

iterum
EDUCATION

LO

ARVET

Capio Psykiatri

FCG

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

m3|BYGG

M Ekholms
konsulttjänst AB

PRECIO
fishbone

SECURITAS

Stockholmshem

tvivla
BÄTTRÉ AN ATT TRÖ FOR MYCKET

Mekonomen

preem

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

STOCKHOLM
RELINING

Tysk-Svenska Handelskammaren
Deutsch-Schwedische Handelskammer

MEMFIS

prima
gruppen

SHIS Bostäder

SVALNER

VISION

MIKAS
Etabl. 1986
STOCKHOLM

Development

SIGNALISTEN

SVEASKOG

VVABO
Vintervikens Installation AB

PROLEGIA
Trygghet vid säkerhetsprövning och rekrytering

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

MÄNNISKORÄTTIS-
ADVOKATERNA

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Wärmex

netlight

rain
bow STÖDBOND

SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

Wallenberg Foundations AB

Nordins Svets AB
BO NORDIN AB

RAMBOLL

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

SB
Svenska Bostäder

WALLENSTAM

norrenergi

RAMIRENT

SKÅVSJÖHOLM
konferens & möten

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONTRIBUTOR OF SWEDISH ENTERPRISE

OW WALLFAST

NYFORS

RETURPACK
pantamera.nu

SPARTOI AB

Swedfund

nytuda

Riksbyggen
Rum för hela livet

Spoon
it's a content agency

Swegon

WÄSTBYGG | WÄSTBYGG
GROUP

ORGANICS
by Red Bull

RIVAL

sg
Sportsground

Sympa

ZURICH

OSCARS
TEATERN

SAHRA

N:o 000
STADSBUDE
I STORSTOCKHOLM

SYSTEM
BOLAGET

YTTEC
SLIPAR LAGAR BETONGGOLV

Parkman
Ditt personliga parkeringsbolaget

SAMTRANS

Stavdal

TL
TL BYGG

perido

Sandart&Partners

stegen.

Trona
Patentrådgivning AB

playground

SBAB!

Stockholms Bulkhamn

TURLOCKS
MÅLERI

**JUST NU
2 FÖR 1!**

**DU FÅR BRA LÄSNING
OCH ROGER HÅLLER
SIG DROGFRI.**

SITUATION
S T H L M

"Musiken i sig är stark nog för mig" – Skivan *En är för mycket och tusen aldrig nog* är den första Gustav Ejstes spelat in nykter.

"Inga kvinnor vill leva så."

Elise Lindqvist

BOK Elise Lindqvist, känd som "Ängeln på Malmskillnadsgatan", släpper boken *Mod att resa sig tillsammans* med advokaten Ruth Nordström. I 25 år har hon arbetat med praktiska insatser och att hjälpa kvinnor ur prostitution. Bland dem går hon under namnet "Morsan".

– Med boken vill vi förmedla hopp, jag från gatan och Rut som advokat. Vi har fått bort flera tjejer därifrån. Men det tar tid, det kan ta ett till tre år innan en tjej lämnar gatan, ett destruktivt liv, en karl som är våldsam. Och vi är mitt inne i maffians värld, det är inga duvungar. Det krävs att bygga

RICKARD T. ERIKSSON

Elise Lindqvist och Ruth Nordström.

ett förtroende, men jag är den där envisa typen, säger Elise Lindqvist.

I boken berättar de om kampen och om människor som har tagit sig därifrån. Men de visar också på ett samhälle som sviker.

– Det är inga kvinnor som vill leva så. Jag hör det ibland, att de vill det, men det tror jag inte en dag på. När jag själv var i prostitution blev jag tillsagd att säga att det är skönt och

att jag vill det här. Men skulle du vilja knulla tio män en fredagskväll?

Har du sett nån förändring under de 25 åren?

– När lagen kom minskade det på gatan. Sen blev det mer på nätet. Vissa jobbar i dag både och. I dag är kunderna hårdare, jag blir så bedrövad. Men att se förvandlingen hos de flickor som tar sig därifrån ger hopp.

MARIA HAGSTRÖM

Sara Parkman blandar teologi och erotik

MUSIK Prisade violinisten, sångerskan och kompositören Sara Parkman släpper nytt album – *Eros Agape Philia*. Om erotik, teologi och kärlek. Och om att vara människa i både kropp och ande. Hon utmanar folkmusiken och har tagit

FREDRIKA ERIKSSON

inspiration från teologistudier, texter i bibeln, filosofer, seriealbum, tv-serier, mammans råd och egna kärleksrelationer.

På albumet finns allt från en "psalm" om ömhet till en låt om att dansa polska och att ligga.

Titel kommer från grekiskans tre ord för kärlek. Eros; den romantiska eller erotiska, Agape; den gudomliga, och Philia; den vänskapliga eller familjära.

Efter skivsläppet 14 oktober beger hon sig ut på en turné och kommer till Nalen 26 oktober.

MARIA HAGSTRÖM

Central Pop för indie i centrala stan

LIVE Varannan tisdag i höst kommer indieband, både smala och breda, både mer och mindre etablerade, att spela på Kulturhusets nya scen Central Pop.

Artister och band som Miynt, The Hidden Cameras, Klara Keller, Esther, Dena, Daniel Ögren och Cat Gold är några av dem det går att kliva av tunnelbanan vid T-Centralen, ta rulltrapporna upp och gå och se.

– Det är så otroligt kul att få jobba med en scen mitt i city där möjligheterna känns oändliga, både musikaliskt och publikmässigt, säger Kalle Josephson.

FOTNOT: På scen 11 och 25 oktober.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Memo

Rebecka Törnqvist
SKIVA Rebecka Törnqvist och Johan Lindström får "svåra" arrangemang och ljud och taktarter att vackert lödas samman.

Hemlisar

Simon Superti
LÅT Om Cornelis Vreeswijk vuxit upp i Hallonbergen och börjat med halsbloss redan i femte klass, hade han nog låtit ungefär så här. Skiva senare i höst.

Apoteksvaror i Vällingby

SCEN Nyskriven dramatik av Martina Montelius om hur det står till i folkhemmet 68 år efter att flaggskeppet Vällingby invigdes. På Stadsteatern i Vällingby.

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

DÅTID STHLM

OKTOBER
1933

TVÅ AV SVENSK Filmindustris kraftigaste strålkastare har lånats in för att lysa upp stationen på Södra Bantorget – nuvarande Medborgarplatsen – till invigningen av tunnelbanan. De första tre stationerna är Slussen, Södra Bantorget och Ringvägen.

Omkring 1 300 efterdeklarerade vapen har skett i Stockholm sedan 1 augusti, då straffen för olaga innehav skärps från 1 september.

Att möblera ett chefsrum med möbler från ST-serien kostar 565:50 kronor.

Erik Simon Wall nekar till att ha skjutit med gevär utanför fattigvårdskontoret i Solna efter att han avisats när han kommit för att be om understöd.

S:t Eriks sjukhus anmäls till Medicinalstyrelsen av fadern till en fjortonårig flicka som avled i väntan på en blindtarmsoperation. Då operationen, efter diagnostisering, inte blev av som planerat, insjuknade flickan i hög feber och avled efter några dagar.

Docent G. Dahlberg håller föredrag för Stockholms studenters nykterhetsförbund under rubriken "Alkoholismen i Stockholm".

En familj, mamma och två döttrar 8 och 2 år gamla, hittas mördade i en lägenhet på Döbelngatan 91. Fadern arresteras några dagar senare och erkänner dådet. Han kan dock inte ange något motiv i de första förhören.

EN POLISMAN VID Nicolai polisstation kommer att åtalas för misshandeln inne på stationen av en anhållen sjöman, en kamrat till den anhållne blev vittne till polismannens misshandel. Oreda i trafiken vid Tegelbacken.

Här invigar Gustaf V den nya Stationen Södra Bantorget, nuvarande Medborgarplatsen. Notera den mobila tronen som står redo för trötta kungaben.

TT HISTORICA

ATT MÖBLERA ETT CHEFSRUM MED MÖBLER FRÅN ST-SERIEN KOSTAR 565:50 KRONOR.

Det nya, tillfälliga signalsystemet är bristfälligt och det är svårt att i dagsljus se om lamporna visar rött eller grönt ljus.

Både Frälsningsarmén, Stadsmissionen och Skyddsvärnet varnar allmänheten för en pastor Lorentz Pettersson, som uppger sig representera olika organisationer som säger sig samla in pengar till frigivna fångar.

Enligt A. Åman, sekreterare i rusdryckslagstiftningskommittéen och amanuens i Socialstyrelsen, är det fel att kalla alkoholism för en sjukdom.

Louis Armstrong and His Hot Harlem Band spelar på Auditorium.

Lagersons skor på Kungsgatan 4 säljer höstens "chica, vackra och högst moderna" damskor på temat "Odjur som blir skodjur" – fyra olika modeller i krokodilskinn, Boarom,

Javaödlan, Tejuödlan och Calcuttaödlan.

Svenska nationalsocialistiska partiets stora råd sammanträder i Viktoriasalen för att behandla en schism inom partiet. I en resolution efter mötet uttalar stora rådet sitt fulla förtroende för riksledaren Birger Furugård.

Rekord i oktoberflytt i Stockholm. Till Elektricitetsverket har 21 700 anmälningar om mätarflytt inkommit till 1 oktober. Det beräknas att var fjärde Stockholmare deltar i årets höstflytt.

På grund av upprepade förväxlingar mellan Norra och Södra Blasieholmshamnen, beslutar stadsfullmäktige att döpa om Norra Blasieholmshamnen till Nybrokajen.

Den första föreläsningsserien i landet om sexualvetenskap hålls i medicinska klinikkens föreläsningssal på Serafimerlasarettet. För 200

åhörare inleder professor J. Almqvist föreläsningen med att berätta om sexuallivets kulturhistoria.

För närvarande är 11 037 personer arbetslösa i Stockholm.

Kungsholmens äldsta bostadshus av sten på Östra Kvarnstrand rivs av misstag, trots order om att det skulle sparas. En dyrbar Mariebergsgugn rivs samtidigt med huset.

Ett flertal falska tvåkronor är i omlopp i stan. Senast dök ett falskt mynt upp hos en blomsterhandlare på Odentorget.

Tre fall av scharlakansfeber i Tullinge, samtliga smittade är barn och de har bara lindriga symptom.

Aftonbladets korrespondent från London skriver att han nåtts av rykten från Berlin att Hindenburg kommer att träda tillbaka som president vid valet i november för att, under de skarpa påtryckningar som råder från nazisterna, ge Hitler möjlighet att bli "någon slags riksföreståndare".

ULF STOLT

OKT

1937 Första sändningen av Dagens Eko i radio – döpt efter det tyska programmet Echos des Tages, för att det skulle ge "eko" av dagens händelser.

1957 Folkomröstning om pensionsfrågan. Tre alternativ fanns, efter visst debacle om hur man skulle tolka valresultatet vann förslag 1, stött av S och V.

1963 The Beatles spelar för första gången live i Stockholm, på Radiohuset inför 250 personer. Fem låtar från inspelningen gavs senare ut på Anthology 1 1995.

Katarinahissen

FAKTA

Stockholms stadsfullmäktige gav 1881 ingenjör Knut Lindmark – han skapade några år senare Brunkebergstunneln – uppdraget att bygga en hiss och en gångbro för att underlätta för människor att ta sig upp till de mest kuperade delarna av Södermalm och skapa en förbindelse mellan Mosebacke torg och Stadsgården.

Den belgiska firmen Lecoq&Comp byggde hissen och gångbron, den amerikanska firmen Weeks&Halsey byggde den första ångmaskin som drev hissen.

När hissen invigdes klockan 11.00 den 19 mars 1883 kostade det 5 öre att åka upp, 3 öre att åka ner.

Ångmaskinen ersattes av en elektrisk motor 1915.

GÅNGBRON OCH KF-HUSET

Med början 1933 renoverades Katarinahissen och öppnade några år senare, som en del av det funktionalistiska KF-huset. I samband med den renoveringen flyttades Stomatolskylten till en av fasaderna på Klevgränd.

Hissen hade två kabiner och manövrerades manuellt, i bottenvåning fanns en blomsterkiosk och omklädningsrum för hisskonduktörerna.

När Kooperativa förbundet fyllde 100 år 1999 gavs det ut ett frimärke med Katarinahissen.

Katarinahissen har varit stängd sedan 2010. Den kommer att öppnas igen när renoveringen av Slussen är klar 2025.

Mellan hissen och KF-huset, under gångbron, ligger klassiska restaurang Gondolen cirka 33 meter över marken. Restaurangen är för tillfället stängd i samband med renoveringen av Slussen, den beräknas öppna om ett år.

PÅ HÖRNET

Lingvägen/Gubbängsvägen

"Ljuddesigner, jag gör mest ljud till appar."

NAMN: Roman Gens

BOR: "På andra sidan, där borta. Men jag kommer från Ukraina".

GÖR: Ljuddesigner

Vart är du på väg?

– Till Coop, ska köpa Coca Cola.

Hur länge till kommer du att ha shorts?

– Jag vet inte... inte så många dagar till kanske, det blir kallare nu. Så det är kanske sista chansen.

Vad jobbar du med?

– Ljuddesigner, jag gör mest ljud till appar – för notifieringar, felmeddelanden, pop-up, såna grejer. Jag jobbar hemifrån, behöver bara min dator.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HÖSTSPURT!

MISSA INTE SÄSONGENS
VIKTIGASTE HEMMAMATCHER

ALLSVENSKAN

10 OKTOBER 19.10 HAMMARBY-VARBERG
20 OKTOBER 19.00 HAMMARBY-SIRIUS
30 OKTOBER 17.30 HAMMARBY-KALMAR FF

OBOS DAMALLSVENSKAN

21 OKTOBER 19.00 HAMMARBY-BROMMAPOJKARNA
29 OKTOBER 15.00 HAMMARBY-KIF ÖREBRO

KÖP BILJETT
HAMMARBYFOTBOLL.SE/BILJETTER

HAMMARBY
FOTBOLL

1990 började vår längsta resa.

Bra Miljöval

Ganska tidigt bestämde vi oss för att minska klimatavtrycket från Stockholms kollektivtrafik. Ja, innan world wide web ens hade lanserats – då började vi fasa ut fossila bränslen från bussarna.

32 år senare drivs alla våra 2200 bussar förnybart. Något få städer med så många bussar lyckas med. Fossilfria tågresor har vi sedan gammalt. Redan 1996 började vi köpa in ren el från sol, vind och vatten. Till alla pendeltåg, lokaltåg och hela tunnelbanan.

Idag är en bussresa med oss 97% fossilfri. Nya tåg är nästan helt återvinningsbara och vi installerar solceller på våra depåtak. Nästa milstolpe? Bara elbussar till 2035, då når vi noll CO₂-utsläpp från trafiken.

Drygt hälften av alla som reser kollektivt i Sverige, gör det med oss. Det vi förändrar spelar roll. Därför vill vi fortsätta framåt och letar hela tiden nya saker att förbättra. Trevlig resa!

